

BOLETÍN OFICIAL DEL ARZOBISPADO DE SANTIAGO DE COMPOSTELA

Año CXLVIII

Febrero 2009

Núm. 3.639

·NUESTRA PORTADA

Retablo de la Iglesia parroquial de San Pedro de Dimo,
realizado en 1719 por los hermanos Simón y Jorge Rodríguez

Fue restaurado recientemente a iniciativa del párroco

Rvdo. Sr. D. Carlos Lago González.

BOLETÍN OFICIAL DEL ARZOBISPADO DE SANTIAGO

Año CXLVIII

Febrero

2009

Núm. 3.639

CONFERENCIA EPISCOPAL ESPAÑOLA

SUBCOMISIÓN EPISCOPAL PARA LA FAMILIA Y DEFENSA DE LA VIDA

AÑO DE ORACIÓN POR LA VIDA, 2009

En la última Asamblea Plenaria de la Conferencia Episcopal, se aprobó dar inicio a un año de oración por la vida, con la certeza de que la oración es el fundamento de toda iniciativa apostólica. A la vista de las anunciadas reformas legislativas que atañen directamente a la vida humana, podemos afirmar que *«es urgente una gran oración por la vida, que abarque al mundo entero. Que desde cada comunidad cristiana, desde cada grupo o asociación, desde cada familia y desde el corazón de cada creyente, con iniciativas extraordinarias y con la oración habitual, se eleve una súplica apasionada a Dios, Creador y amante de la vida»* (JUAN PABLO II, *Evangelium vitae*, 100).

Para facilitar la oración personal y comunitaria se han preparado unos sencillos materiales: cartel, rosario y oraciones por la vida que se

pueden repartir a todas las personas, y unas preces para la adoración ante el Santísimo Sacramento, para la celebración de la Eucaristía y la celebración de la liturgia de las Horas. **Este material se puede solicitar a los Delegados de Pastoral Familiar.** Esperamos que a partir de enero, con la intercesión de Santa María Madre de Dios, dé comienzo una gran oración por la vida en todas las diócesis españolas.

PRECES ANTE EL SANTÍSIMO SACRAMENTO

Señor Jesús, cada vez que nos reunimos para celebrar el misterio pascual de tu amor escuchamos tus palabras: «Esto es mi Cuerpo, que será entregado por vosotros».

Tú las pronunciaste para mostrarnos el significado de tu amor para con nosotros, un amor que te llevó a entregar tu vida para que nosotros tuviéramos tu misma vida. Tú también las pronunciaste para que comprendamos el significado del amor que nos pides para con los demás, un amor que nos lleva a entregarnos completamente para que otros puedan vivir. Sin embargo, hay muchos que no escuchan tu palabra y justifican atentados contra la vida humana.

Señor Jesús, creemos y proclamamos que Tú, el Hijo de Dios que por nosotros te hiciste hombre en el seno de la Virgen María, y que por nosotros entregaste tu vida en la cruz, estás realmente presente en este Santísimo Sacramento. Escucha las súplicas que te dirigimos para que el Evangelio de la vida sea acogido, celebrado y anunciado por todos los hombres:

— Señor: en la Eucaristía nos entregas tu vida por amor. Enséñanos y concédenos amar como Tú para dar vida al mundo.

Oh Cristo, pan vivo bajado del cielo, escucha nuestra oración.

— Que los gobiernos y los legisladores protejan eficazmente el derecho fundamental a la vida.

Oh Cristo, pan vivo bajado del cielo, escucha nuestra oración.

— Que las familias sean escuela de amor y aprecio por el don de la vida de todo ser humano.

Oh Cristo, pan vivo bajado del cielo, escucha nuestra oración.

— Que los científicos y los profesionales de la sanidad apoyen siempre la vida y rechacen toda práctica que atente contra la dignidad o la vida de las personas.

Oh Cristo, pan vivo bajado del cielo, escucha nuestra oración.

— Que las futuras madres en dificultades encuentren el apoyo que necesitan y reciban soluciones positivas y eficaces para proteger la vida de sus hijos.

Oh Cristo, pan vivo bajado del cielo, escucha nuestra oración.

— Que cuantos apoyan cualquier atentado contra la vida humana sean curados de su ceguera.

Oh Cristo, pan vivo bajado del cielo, escucha nuestra oración.

— Que en nuestra sociedad se defiendan siempre el valor sagrado de la vida de los ancianos y enfermos graves. Para que nunca les falte la esperanza y las ayudas necesarias.

Oh Cristo, pan vivo bajado del cielo, escucha nuestra oración.

— Que a los moribundos no les falte la cercanía de sus seres queridos y, en caso necesario, los cuidados paliativos que les permitan aliviar el dolor y vivir con serenidad el final de esta vida.

Oh Cristo, pan vivo bajado del cielo, escucha nuestra oración.

Oh Cristo, pan vivo bajado del cielo,
te adoramos y te glorificamos,
porque encontramos en Ti la fuente de la vida eterna.
Escucha nuestra oración
y haznos apóstoles intrépidos del Evangelio de la vida,
para construir, junto con todos los hombres de buena voluntad,
la civilización de la verdad y del amor,
para alabanza y gloria del Dios Creador y amante de la vida.
Amén.

O bien:

— Que la Iglesia sepa anunciar con firmeza y amor a los hombres de nuestro tiempo el Evangelio de la vida.

Oh Cristo, danos la «luz de la vida»

— Cristo Jesús: en la Eucaristía te adoramos como Señor y Rey de reyes. Ilumina a nuestros gobernantes para que defiendan la vida desde su concepción hasta su muerte natural.

Oh Cristo, danos la «luz de la vida»

— Señor: en la Eucaristía nos enseñas a caminar en la luz del amor. Ilumina a las mujeres que han concebido un hijo para que recorran el camino de la vida y encuentren las ayudas necesarias.

Oh Cristo, danos la «luz de la vida»

— Cristo Jesús: Cordero de Dios que quitas el pecado del mundo, derrama tu misericordia sobre las personas que promueven o participan en el aborto, la eutanasia o cualquier atentado a la dignidad de la persona.

Oh Cristo, danos la «luz de la vida»

— Señor Jesús: en la Eucaristía nos amas hasta el extremo. Te presentamos a todas las personas que no encuentran una razón para vivir. Que descubran la esperanza en tu amor.

Oh Cristo, danos la «luz de la vida»

— Señor: en la Eucaristía te manifiestas como la Verdad encarnada. Guía a los científicos y profesionales de la medicina para que apoyen siempre la vida y rechacen toda práctica contraria a la dignidad del ser humano.

Oh Cristo, danos la «luz de la vida»

— Señor Jesús: en la Eucaristía te manifiestas como el Esposo de la Iglesia. Concede a los matrimonios el don de tu gracia y a las familias ser el santuario de la vida.

Oh Cristo, danos la «luz de la vida»

— Cristo Jesús: en la Eucaristía nos sales al encuentro revestido de pobreza y humildad. Bendice a las personas que sufren necesidades materiales.

Oh Cristo, danos la «luz de la vida»

— Señor Jesús: en la Eucaristía eres el Pan que da la vida eterna. Líbranos del pecado que lleva a la muerte, concédenos la vida de tu gracia y a nuestros difuntos el gozo eterno.

Oh Cristo, danos la «luz de la vida»

— Señor: en la Eucaristía eres Luz del mundo y Vida de los hombres. Concédenos caminar como hijos de la luz y ser testigos del Evangelio de la vida.

Oh Cristo, danos la «luz de la vida»

CELEBRACIÓN DE LA EUCARISTÍA

1. Intención para la oración de los fieles:

Para que los cristianos nunca nos desanimemos en la defensa del don de la vida desde su concepción hasta su término natural, las familias transmitan con firmeza y amor el Evangelio de la vida, los gobiernos protejan eficazmente este derecho fundamental, y la humanidad entera logre desterrar los fermentos del egoísmo y de la muerte. Roguemos al Señor.

2. Oración conclusiva de la oración de los fieles:

Oh Dios, creador y dueño de todas las cosas,
escucha nuestras súplicas confiadas
y concédenos a nosotros,
creados a tu imagen y semejanza,
anunciar con fidelidad el Evangelio de la vida.
Por Jesucristo nuestro Señor.

LITURGIA DE LAS HORAS

1. Para incorporar a las preces de laudes (después de la última intención):

Danos, Señor, tu gracia para acoger el Evangelio de la vida como un don nuevo;

— y que sepamos a lo largo de esta jornada celebrarlo con alegría y gratitud, y anunciarlo con firmeza y amor.

2. Para incorporar a las preces de vísperas (antes de la última intención):

Líbranos de las falsedades que justifican cualquier atentado contra el don de la vida,

— y haz que en todo lugar sea defendido y respetado.

ROSARIO Y ORACIONES POR LA VIDA

MISTERIOS GOZOSOS (Lunes y sábado)

Primer Misterio: *La Encarnación del Hijo de Dios*

Oremos, por intercesión de María, para que el Espíritu Santo nos enseñe el valor sagrado de la vida humana desde el instante de su concepción.

Segundo Misterio: *La Visitación de Nuestra Señora a su prima Isabel*

Oremos, por intercesión de María, para que nos enseñe a acoger y acompañar a las mujeres embarazadas, especialmente a las que atraviesan graves dificultades.

Tercer Misterio: *El Nacimiento del Hijo de Dios*

Oremos, por intercesión de María, para que las familias sean el santuario de la vida y que toda mujer tenga la dicha de ver nacer a sus hijos.

Cuarto Misterio: *La Presentación del Niño Jesús en el Templo*

Oremos, por intercesión de María, para que reconozcamos que cada niño es un don de Dios.

Quinto Misterio: *El Niño Jesús perdido y hallado en el Templo*

Oremos, por intercesión de María, para que todos los matrimonios que, respondiendo a su vocación, buscan un hijo, puedan concebirlo o adoptarlo.

MISTERIOS LUMINOSOS (jueves)

Primer Misterio: *El Bautismo de Jesús en el Jordán*

Oremos, por intercesión de María, para que los padres tengan la dicha de ver nacer a sus hijos a la vida nueva del Bautismo.

Segundo Misterio: *Las bodas de Caná*

Oremos, por intercesión de María, para que Jesucristo, Esposo de la Iglesia, santifique con su presencia a todas las familias cristianas.

Tercer Misterio: *El anuncio del Reino de Dios y la llamada a la conversión*

Oremos, por intercesión de María, por la conversión de todas las personas que colaboran en la construcción de una cultura de la muerte.

Cuarto Misterio: *La Transfiguración*

Oremos, por intercesión de María, para que sepamos descubrir la belleza y dignidad de todos los niños que sufren limitaciones físicas o psíquicas.

Quinto Misterio: *La Institución de la Eucaristía*

Oremos, por intercesión de María, para que aprendamos a amar como Cristo en la Eucaristía y entreguemos nuestra vida a los demás.

MISTERIOS DOLOROSOS (Martes y viernes)

Primer Misterio: *La Agonía de Jesús en el Huerto*

Oremos, por intercesión de María, por los enfermos más graves, para que no pierdan la esperanza y confíen en el amor de Dios Padre.

Segundo Misterio: *La Flagelación de Jesús*

Oremos, por intercesión de María, por los que provocan el sufrimiento que produce el aborto y la eutanasia.

Tercer Misterio: *La Coronación de Espinas*

Oremos, por intercesión de María, para que Jesús, Rey de la Paz, detenga las guerras, el terrorismo y todo atentado a la dignidad de la persona humana.

Cuarto Misterio: *Jesús con la Cruz a cuestas*

Oremos, por intercesión de María, para que sepamos acompañar la cruz de las madres y de los padres que no encuentran ayuda para que nazcan sus hijos.

Quinto Misterio: *La Crucifixión y Muerte de Jesús* Oremos, por intercesión de María, para que todas las personas respetemos la vida humana desde su concepción hasta su muerte natural.

MISTERIOS GLORIOSOS (Miércoles y domingo)

Primer Misterio: *La Resurrección del Hijo de Dios*

Oremos, por intercesión de María, para que podamos recorrer con la gracia de Dios el camino que conduce a la plenitud de la vida en el hogar del cielo.

Segundo Misterio: *La Ascensión del Señor al cielo*

Oremos, por intercesión de María, para que todos seamos testigos del Evangelio de la vida.

Tercer Misterio: *La venida del Espíritu Santo*

Oremos, por intercesión de María, para que el Espíritu Santo ilumine e impulse a los gobernantes a defender la vida humana desde su concepción hasta su muerte natural.

Cuarto Misterio: *La Asunción de María al cielo*

Oremos, por intercesión de María, Inmaculada para que los esposos vivan la pureza de su amor conyugal y este sea fuente de vida.

Quinto Misterio: *La Coronación de María como Reina y Señora de todo lo creado*

Oremos, por intercesión de María, Reina de la familia, para que proteja a las familias que están sufriendo cualquier tipo de necesidad.

ORACIÓN POR LA VIDA

Oh María, a Ti confiamos la causa de la vida;
mira, Madre, el número inmenso
de niños a quienes se les impide nacer,
de pobres a quienes se les hace difícil vivir,
de hombres y mujeres víctimas de violencia inhumana,
de ancianos y enfermos muertos
a causa de la indiferencia o de una presunta piedad.
Haz que quienes creen en tu Hijo
sepan anunciar con firmeza
y amor a los hombres de nuestro tiempo,
el *Evangelio de la vida*.
(*De la Encíclica Evangelium vitae. Juan Pablo II*)

ORACIONES POR LA VIDA

María, Madre nuestra,
tú que recibiste a Jesucristo,
Luz y Vida para el mundo,
guía por el camino de la vida
a la madres que han concebido un hijo;
enséñanos a querer a los ancianos,
y a cuidar con amor a los enfermos.
Madre de la Vida y del Amor Hermoso,
ruega por nosotros.

Oración para los niños:

Santa María, bendito el fruto de tu vientre
donde nació Jesús nuestra Vida.

Madre de los niños,
enséñanos a cuidar el don de la vida.

PROVINCIA ECLESIAÍSTICA DE SANTIAGO

NOTA DE LOS OBISPOS DE LA PROVINCIA ECLESIAÍSTICA ANTE LAS PRÓXIMAS ELECCIONES AL PARLAMENTO DE GALICIA

TEXTO CASTELLANO

Como Obispos de la Iglesia que peregrina en Galicia, en cumplimiento de nuestro deber de pastores, nos dirigimos a los católicos y a la opinión pública en general, con el fin de recordar, en este momento de las elecciones democráticas al Parlamento Autonómico, algunos aspectos del Magisterio de la Iglesia sobre el hombre y la sociedad.

1. Elegir libremente a nuestros representantes políticos, emitiendo el voto en conciencia, es una de las exigencias de la dignidad humana¹ y de nuestra responsabilidad ante el prójimo y ante el bien común.

2. La participación en la acción política es parte también del compromiso del cristiano en el mundo. Las opciones políticas de los católicos deben estar en armonía con los valores del Evangelio, siendo coherentes con su fe tanto al elegir como si son elegidos.

Esto significa en primer lugar reconocer al hombre su condición de hijo de Dios y, desde ella, comprometerse a construir una sociedad fra-

1. CONCILIO VATICANO II, *Gaudium et spes*, n.73.

terna y justa, en la que cada individuo y cada pueblo han de encontrar la libertad y las condiciones de su desarrollo espiritual y material.

3. La participación electoral, en concreto, ha de partir del mejor conocimiento posible de la gestión realizada por nuestros representantes políticos, tanto en el gobierno como en la oposición, y de los programas políticos de los partidos que se presentan, con el fin de valorar ética y moralmente su actuación y su proyecto sobre la persona y la sociedad.

4. Consideramos algo fundamental que los políticos utilicen la palabra como vehículo de la verdad, pues la mentira daña la vida común y la democracia, mientras el respeto por la verdad y el diálogo la favorece. Ello ha de tenerse en cuenta para valorar el sentido ético y la capacidad técnica de los candidatos, y para considerar qué personas y propuestas pueden responder más adecuadamente a los problemas de nuestra comunidad autónoma.

5. Desde esta perspectiva consideramos, **entre otros**, como criterios que pueden ayudar a discernir, los siguientes:

- defender la vida humana en toda circunstancia desde el momento de su concepción hasta la muerte natural;
- promover medidas económicas y legislativas que sostengan a las familias en la generación y educación de los hijos;
- poner toda diligencia en fomentar una real libertad en el compromiso educativo, que promueva una educación integral respetuosa de la responsabilidad intransferible de los padres;
- ofrecer proyectos creativos que afronten los problemas de la actual crisis económica hasta sus más hondas raíces morales, paliando sus consecuencias negativas sobre todo en aquellas personas que sufren el paro;
- preocuparse por los grupos sociales más débiles con unas políticas que se fundamenten en la justicia, austeridad y solidaridad;

– no reducir la naturaleza a un mero instrumento a manipular y a explotar, y cuidar el medio ambiente.

6. «Vivir en democracia no equivale a una nivelación cultural y espiritual de los ciudadanos en el ocultamiento o la negación de sus propias convicciones de orden cultural, religioso o moral». Por ello, la Iglesia, que mantiene su identidad propia, basada en las enseñanzas de Cristo, y que no se identifica con ningún partido político, «invita a todos los cristianos a la doble tarea de animar y renovar el mundo con el espíritu cristiano, a fin de perfeccionar las estructuras y acomodarlas mejor a las verdaderas necesidades actuales»². En este mismo espíritu, agradeciendo a nuestros políticos su dedicación y entrega en favor de los demás, exhortamos a todos a ejercer el derecho de votar y cumplir con esta obligación de la que sólo por razones graves puede uno sentirse dispensado.

Rogamos al Señor con la intercesión de Santa María y del apóstol Santiago, que las próximas elecciones contribuyan al bien común de nuestro pueblo.

Provincia Eclesiástica de Santiago de Compostela, 30 de enero de 2009.

- + Julián, Arzobispo de Santiago
- + José, Obispo de Tuy-Vigo
- + Luis, Obispo de Ourense
- + Manuel, Obispo de Mondoñedo-Ferrol
- + Alfonso, Obispo de Lugo

2. PABLO VI, Carta apostólica *Octogesima adveniens* n. 50. Cfr. *Gaudium et Spes*, 4: «El Concilio exhorta a los cristianos, ciudadanos de la ciudad temporal y de la ciudad eterna, a cumplir con fidelidad sus deberes temporales, guiados siempre por el espíritu evangélico».

TEXTO GALLEGO

Como Bispos da Igrexa que peregrina en Galicia, en cumprimento do noso deber de pastores, dirixímonos aos católicos e á opinión pública en xeral, co fin de recordar, neste momento das eleccións democráticas ao Parlamento Autonómico, algúns aspectos do Maxisterio da Igrexa sobre o home e a sociedade.

1. Elixir libremente aos nosos representantes políticos, emitindo o voto en conciencia, é unha das esixencias da dignidade humana¹ e da nosa responsabilidade ante o próximo e ante o ben común.

2. A participación na acción política é parte tamén do compromiso do cristián no mundo. As opcións políticas dos católicos deben estar en harmonía cos valores do Evanxeo, sendo coherentes coa súa fe tanto ao elixir coma se son elixidos.

Isto significa en primeiro lugar reconecer ao home a súa condición de fillo de Deus e, desde ela, comprometerse a construír unha sociedade fraterna e xusta, na que cada individuo e cada pobo han de atopar a liberdade e as condicións do seu desenvolvemento espiritual e material.

3. A participación electoral, en concreto, ha de partir do mellor coñecemento posible da xestión realizada polos nosos representantes políticos, tanto no goberno como na oposición, e dos programas políticos dos partidos que se presentan, co fin de valorar eticamente e moralmente a súa actuación e o seu proxecto sobre a persoa e a sociedade.

4. Consideramos algo fundamental que os políticos utilicen a palabra como vehículo da verdade, pois a mentira dana a vida común e a democracia, mentres o respecto pola verdade e o diálogo favorecerá. Iso ha de terse en conta para valorar o sentido ético e a capaci-

1. CONCILIO VATICANO II, *Gaudium et spes*, n. 73.

dade técnica dos candidatos, e para considerar que persoas e propostas poden responder máis adecuadamente aos problemas da nosa comunidade autónoma.

5. Desde esta perspectiva consideramos, **entre outros**, como criterios que poden axudar a discernir, os seguintes:

- defender a vida humana en toda circunstancia desde o momento da súa concepción ata a morte natural.
- promover medidas económicas e lexislativas, que sosteñan ás familias na xeración e educación dos fillos,
- pór toda dilixencia en fomentar unha real liberdade no compromiso educativo, que promova unha educación integral respectuosa da responsabilidade intransferible dos pais,
- ofrecer proxectos creativos que afronten os problemas da actual crise económica ata as súas máis fondas raíces morais, paliando as súas consecuencias negativas sobre todo naquelas persoas que sofren o paro,
- preocuparse polos grupos sociais máis débiles cunhas políticas que se fundamenten na xustiza, austeridade e solidariedade,
- non reducir a natureza a un mero instrumento a manipular e a explotar, e coidar o medio ambiente.

6. «Vivir en democracia non equivale a unha nivelación cultural e espiritual dos cidadáns no ocultamento ou na negación das súas propias conviccións de orde cultural, relixioso ou moral». Por iso, a Igrexa, que mantén a súa identidade propia, baseada nos ensinos de Cristo, e que non se identifica con ningún partido político, «invita a todos os cristiáns á dobre tarefa de animar e renovar o mundo co espírito cristián, a fin de perfeccionar as estruturas e acomodalalas mellor ás verdadeiras necesidades actuais»². Neste mesmo espírito,

2. PAULO VI, Carta apostólica *Octogesima adveniens* n. 50. Cfr. *Gaudium et spes*, 4: «El Concilio exhorta aos cristiáns, cidadáns da cidade temporal e da cidade eterna, a cumprir con fidelidade os seus deberes temporais, guiados sempre polo espírito evanxélico».

agradecendo aos nosos políticos a súa dedicación e entrega en favor dos demais, exhortamos a todos a exercer o dereito de votar e cumprir con esta obrigaón da que só por razóns graves pode un sentirse dispensado.

Rogamos ao Señor coa intercesión de Santa María e do apóstolo Santiago, que as próximas eleccións contribúan ao ben común do noso pobo.

Provincia Eclesiástica de Santiago de Compostela, 30 de xaneiro de 2009.

- + Julián, Arcebispo de Santiago
- + José, Bispo de Tui-Vigo
- + Luis, Bispo de Ourense
- + Manuel, Bispo de Mondoñedo-Ferrol
- + Alfonso, Bispo de Lugo

* * * * *
* * *
*

ARZOBISPO

1. CARTA PASTORAL EN LA VIII JORNADA POR LA VIDA. MARZO 2009

TEXTO CASTELLANO

Siempre a favor de la vida

Queridos diocesanos:

Al comienzo de esta reflexión pastoral traigo a nuestra memoria las palabras dirigidas por Dios al profeta Jeremías: «Antes de formarte en el seno de tu madre, ya te conocía; antes de que tú nacieras, yo te consagré, y te destiné a ser profeta de las naciones» (Jr 1, 5). Sin duda esta providencia divina dignifica la condición de la vida humana. En este sentido el siervo de Dios Juan Pablo II manifestaba que era «urgente una gran oración por la vida, que abarque al mundo entero. Que desde cada comunidad cristiana, desde cada grupo o asociación, desde cada familia y desde el corazón de cada creyente, con iniciativas extraordinarias y con la oración habitual, se eleve una súplica apasionada a Dios, Creador y amante de la vida»¹. La Iglesia en España se propone durante este año poner especial empeño en este propósito.

1. JUAN PABLO II, *Evangelium vitae*, n. 100.

Amenazas contra la vida

El pasado año en la carta que os escribía con motivo de la Jornada por la Vida os exhortaba a no ahorrar esfuerzo alguno para extender las redes de vida, rompiendo las redes de muerte que están envolviendo a la persona en nuestra cultura. Dios nos quiere libres pero también que seamos conscientes de que somos infinitamente amados. Y ser amado es ser llamado a la vida que se está viendo expuesta a muchas amenazas, entre otras, el aborto, la eutanasia, la manipulación de embriones... Defender la vida es una propuesta de esperanza que conlleva no sólo una conversión moral que exige querer lo que Dios quiere, sino también una conversión intelectual que consiste en desenmascarar los errores y deslegitimarlos, contribuyendo a evitar la decadencia de una civilización que trata de encontrar razones para legitimar los errores. La Iglesia nos recuerda que «Dios, Señor de la vida, ha confiado a los hombres la insigne misión de conservar la vida, misión que ha de llevarse a cabo de modo digno del hombre»². Toda persona humana tiene un valor inmenso a los ojos de Dios, sean cuales sea fueren sus circunstancias físicas o mentales pues no podemos olvidar que hemos sido creados a imagen y semejanza de Dios (cfr. Gn 1, 26) y que la unicidad del ser humano (cfr. Gn 3, 20) conlleva los mismos derechos fundamentales para todos.

La vida, derecho fundamental

El Papa Benedicto XVI ha subrayado que «la vida que es obra de Dios, no se debe negar a nadie, ni siquiera al más pequeño e indefenso de los niños por nacer, mucho menos cuando tiene graves discapacidades... Invito a no caer en el engaño de pensar que se puede disponer de la vida hasta el punto de legitimar su interrupción con la eutanasia, quizás disfrazándola con un velo de piedad humana»³. La

2. Concilio Vaticano II, *Guadium et spes*, n. 51.

3. BENEDICTO XVI, *Alocución del Angelus*, 4 de febrero de 2007.

vida es un derecho que debe ser reconocido por todos porque es el derecho fundamental con respecto a los demás derechos humanos. «Todo hombre abierto sinceramente a la verdad y al bien, aun entre dificultades e incertidumbres, con la luz de la razón y no sin el influjo secreto de la gracia, puede llegar a descubrir en la ley natural escrita en su corazón el valor sagrado de la vida humana desde su inicio hasta su término, y afirmar el derecho de cada ser humano a ver respetado totalmente este bien primario suyo. En el reconocimiento de este derecho se fundamenta la convivencia humana y la misma comunidad política»⁴.

Amar y respetar la vida

Esta Jornada por la Vida ha de avivar nuestro compromiso de favorecer la vida que hace más rica a la familia humana, y es siempre una invitación a la esperanza y una garantía de futuro. Ante la vida no podemos ceder a la tentación del egoísmo o a la pasividad de la desesperanza. «Lo que todos debemos asegurar a nuestro prójimo es un servicio de amor, para que siempre se defienda y promueva su vida, especialmente cuando es más débil o está amenazada. Es una exigencia no sólo personal sino también social, que todos debemos cultivar, poniendo el respeto incondicional de la vida humana como fundamento de una sociedad renovada. Se nos pide amar y respetar la vida de cada hombre y de cada mujer y trabajar con constancia y valor, para que se instaure finalmente en nuestro tiempo, marcado por tantos signos de muerte, una cultura nueva de la vida, fruto de la cultura de la verdad y del amor»⁵. Los cristianos, «*pueblo de la vida y para la vida*», hemos de trabajar siempre a favor de la cultura de la vida, realidad ésta compartida por todas las personas de recta conciencia.

4. JUAN PABLO II, *Evangelium vitae*, n. 2.

5. *Ibid.*, n. 77.

Orar por la vida

Os exhorto a todos los diocesanos a orar siempre por la vida pero de manera especial a lo largo de este año, uniéndonos a toda la Iglesia que peregrina en España. Pido que en la oración personal y en las distintas celebraciones litúrgicas en la Catedral, en las parroquias, en los monasterios y conventos, en las comunidades de Vida Consagrada y en los Seminarios se tenga muy presente esta intención. Que el Señor por la intercesión maternal de María Santísima, nos conceda la gracia de que vaya creciendo el respeto por el carácter sagrado de la vida y aumente cada vez más el número de quienes contribuyen a realizar en el mundo la civilización del amor.

† Julián Barrio Barrio,
Arzobispo de Santiago de Compostela

TEXTO GALLEGO

Sempre a favor da vida

Queridos diocesanos:

Ao comezo desta reflexión pastoral traio á nosa memoria as palabras dirixidas por Deus ao profeta Xeremías: «Antes de que te sacara do seo da túa nai, mireite; antes de lle saíres das entrañas, consagreiche, constituínte profeta para as nacións» (Xr 1, 5). Sen dúbida esta providencia divina dignifica a condición da vida humana. Neste sentido o servo de Deus Xoán Paulo II manifestaba que era «urxente unha grande oración pola vida, que abarque ao mundo enteiro. Que desde cada comunidade cristiá, desde cada grupo ou asociación, desde cada familia e desde o corazón de cada crente, con iniciativas extraordinarias e coa oración habitual, se eleve unha súplica apaixonada a Deus, Creador e amante da vida»¹. A Igrexa en España propónse durante este ano pór especial empeño neste propósito.

Ameazas contra a vida

O pasado ano na carta que vos escribía con motivo da Xornada pola Vida exhortávos a non aforrar esforzo algún para estender as redes de vida, rompendo as redes de morte que están envolvendo á persoa na nosa cultura. Divos quérenos libres pero tamén que sexamos conscientes de que somos infinitamente amados. E ser amado é ser chamado á vida que se está vendo exposta a moitas ameazas, entre outras, o aborto, a eutanasia, a manipulación de embrións... Defender a vida é unha proposta de esperanza que leva non só unha conversión moral que esixe querer o que Deus quere, senón tamén unha conversión intelectual que consiste en desenmascarar os erros e deslexitimalos, contribuindo a evitar a decadencia dunha civiliza-

1. JUAN PABLO II, *Evangelium vitae*, n. 100.

ción que trata de atopar razóns para lexitimar os erros. A Igrexa recórdanos que «Deus, Señor da vida, confiou aos homes a insigne misión de conservar a vida, misión que ha de levarse a cabo de modo digno do home»². Toda persoa humana ten un valor inmenso aos ollos de Deus, sexan cales sexa foren as súas circunstancias físicas ou mentais pois non podemos esquecer que fomos creados a imaxe e semellanza de Deus (cfr. Xn 1, 26) e que a unicidade do ser humano (cfr. Xn 3, 20) leva os mesmos dereitos fundamentais para todos.

A vida, dereito fundamental

O Papa Benedito XVI subliñou que «a vida que é obra de Deus, non se debe negar a ninguén, nin sequera ao máis pequeno e indefenso dos nenos por nacer, moito menos cando ten graves discapacidades... Invito a non caer no engano de pensar que se pode dispor da vida ata o punto de lexitimar a súa interrupción coa eutanasia, quizais disfrazándoa cun veo de piedade humana»³. A vida é un dereito que debe ser recoñecido por todos porque é o dereito fundamental con respecto aos demais dereitos humanos. «Todo home aberto sinceramente á verdade e ao ben, aínda entre dificultades e incertezas, coa luz da razón e non sen o influxo secreto da graza, pode chegar a descubrir na lei natural escrita no seu corazón o valor sacro da vida humana desde o seu inicio ata o seu termo, e afirmar o dereito de cada ser humano a ver respectado totalmente este ben primario seu. No recoñecemento deste dereito fundaméntase a convivencia humana e a mesma comunidade política»⁴.

Amar e respectar a vida

Esta Xornada pola Vida ha de avivar o noso compromiso de favorecer a vida que fai máis rica á familia humana, e é sempre unha

2. Concilio Vaticano II, *Gaudium et spes*, n. 51

3. BENEDITO XVI, *Alocución do Ángelus*, 4 de febreiro de 2007.

4. XOÁN PAULO II, *Evangelium vitae*, n. 2

invitación á esperanza e unha garantía de futuro. Ante a vida non podemos ceder á tentación do egoísmo ou á pasividade da desesperanza. «O que todos debemos asegurar ao noso próximo é un servizo de amor, para que sempre se defenda e promova a súa vida, especialmente cando é máis débil ou está ameazada. É unha esixencia non só persoal senón tamén social, que todos debemos cultivar, pondo o respecto incondicional da vida humana como fundamento dunha sociedade renovada. Pídellenos amar e respectar a vida de cada home e de cada muller e traballar con constancia e valor, para que se instaure finalmente no noso tempo, marcado por tantos signos de morte, unha cultura nova da vida, froito da cultura da verdade e do amor»⁵. Os cristiáns, «*pobo da vida e para a vida*», habemos de traballar sempre a favor da cultura da vida, realidade esta compartida por todas as persoas de recta conciencia.

Orar pola vida

Exhórtovos a todos os diocesanos a orar sempre pola vida pero de xeito especial ao longo deste ano, uníndonos a toda a Igrexa que peregrina en España. Pido que na oración persoal e nas distintas celebracións litúrxicas na Catedral, nas parroquias, nos mosteiros e conventos, nas comunidades de Vida Consagrada e nos Seminarios se teña moi presente esta intención. Que o Señor pola intercesión maternal de María santísima, concédanos a graza de que vaia crescendo o respecto polo carácter sacro da vida e aumente cada vez máis o número de quen contribúen a realizar no mundo a civilización do amor.

† Julián Barrio Barrio,
Arcebispo de Santiago de Compostela

5. *Ibid.*, n.77.

2. CARTA PASTORAL EN EL DÍA DEL SEMINARIO. MARZO 2009

TEXTO CASTELLANO

La antorcha del sacerdote

Queridos diocesanos:

El objetivo de esta jornada dedicada al Seminario es pedir al Señor que suscite vocaciones santas al ministerio sacerdotal y sensibilizar espiritualmente a todos los diocesanos en este propósito. «Precisamente porque la falta de sacerdotes es ciertamente la tristeza de cada Iglesia, la pastoral vocacional exige ser acogida, sobre todo hoy, con nuevo vigoroso y más decidido compromiso por parte de todos los miembros de la Iglesia, con la conciencia de que no es un elemento secundario o accesorio, ni un aspecto aislado o sectorial, como si fuera algo sólo parcial, aunque importante, de la pastoral global de la Iglesia»¹. En este año jubilar dedicado al Apóstol San Pablo recordamos de manera especial su ministerio al servicio del Evangelio.

Apóstol por gracia de Dios

San Pablo vivió intensamente la condición de ser **apóstol por gracia de Dios**. «Mas por la gracia de Dios, escribe, soy lo que soy, y la gracia que me confirió no resultó vana, antes me he afanado más que todos ellos, pero no yo, sino la gracia de Dios conmigo» (1 Co 15, 10). Esta conciencia ha de llevar a los sacerdotes a glorificar en su corazón a Cristo que configura su vida por el sacramento del Orden, amándole con un amor, único y totalizador, que purifique, ilu-

1. JUAN PABLO II, *Pastores dabo vobis*, n. 34.

mine y santifique todas las demás relaciones, y ha de comprometerles a dar razón de su esperanza a todo el que se la pidiere (cfr. 1 P 3, 15). La esperanza sacerdotal está vinculada a la glorificación a Cristo, siendo según Benedicto XVI, una «esperanza de vida y de perdón para las personas encomendadas a vuestro cuidado pastoral; esperanza de santidad y de fecundidad apostólica para vosotros y para toda la Iglesia; esperanza de apertura a la fe y al encuentro con Dios para cuantos se acerquen a vosotros buscando la verdad; esperanza de paz y de consuelo para los que sufren y para los heridos por la vida»².

En la vida del sacerdote ha de ser prioritaria la oración sobre la acción pues el ministerio sacerdotal se alimenta de la relación personal con el Señor Jesús a través de la oración. La experiencia que Pablo nos transmite es que todo lo puede en aquel que le conforta (cfr. Fil 4, 13). El sacerdocio es la vocación a la que el Señor llama a los quiere para estar con él, seguirlo, permanecer en él y lograr el ideal de la madurez destinándolos, como «pescadores de hombres», para que vayan y den fruto y que su fruto permanezca (cfr. Jn 15, 16). Los sacerdotes han de mantener viva la identidad sacerdotal a pesar de las múltiples ocupaciones en el ejercicio del ministerio, pudiendo manifestar: «Es Cristo quien vive en mí» (Ga 2, 20) e irradiando la santidad de Cristo en el pueblo confiado a través de su misión que consiste en predicar el Reino de Dios llevando el Evangelio a todos, en dispensar la misericordia divina y en alimentar a los fieles en la mesa de su Cuerpo y de su Sangre. Así se convierten en servidores de la alegría: «No es que pretendamos dominar sobre vuestra fe, sino que contribuimos a vuestra alegría, pues os mantenéis firmes en la fe» (2 Co 1, 24). Jesús dijo: «He venido a arrojar un fuego sobre la tierra y ¡cuánto desearía que ya estuviera ardiendo!» (Lc 12, 49). Es el fuego del Evangelio que debe arder en los sacerdotes para transmi-

2. BENEDICTO XVI, *Homilía en la ordenación de 29 sacerdotes en la Basílica de San Pedro, 27 de abril de 2008.*

tir la alegría que necesita nuestro mundo sobrado de tristeza y de connotaciones negativas.

El Seminario, comunidad educativa

La identidad del Seminario se manifiesta en ser «continuación en la Iglesia de la íntima comunidad apostólica formada en torno a Jesús, en la escucha de su Palabra, en camino hacia la experiencia de la Pascua, a la espera del don del Espíritu para la misión»³. Conforme a este paradigma ha de discurrir el acompañamiento en el proceso de formación de los candidatos al ministerio sacerdotal que «reclama unas cualidades, además de virtudes morales y teologales, que deben estar sostenidas por el equilibrio humano y psíquico, particularmente afectivo, de forma que permitan al sujeto estar predispuesto de manera adecuada a una donación de sí verdaderamente libre en la relación con los fieles, según una vida celibataria»⁴. Los seminaristas, afectados en mayor o menor medida por la influencia de los males de la sociedad actual como el materialismo, la inestabilidad familiar, el relativismo moral, una visión errada de la sexualidad y una influencia negativa de parte de los medios de comunicación, deberán comprender el significado de su vocación en un «clima de fe, de oración, de meditación de la Palabra de Dios, de estudio de la teología y de la vida comunitaria –fundamental para la maduración de una generosa respuesta a la vocación recibida de Dios»–⁵. Cerrarse a la dimensión trascendente, excluir el sentido de la castidad o no aceptar determinados valores propios de la Iglesia son obstáculos que impiden un proceso de maduración vocacional para consagrar la propia vida del ministerio.

3. JUAN PABLO II, *Pastores dabo vobis*, n. 60.

4. Congregación para la Educación católica, *Orientaciones para el uso de las competencias de la psicología en la admisión y en la formación de los candidatos al sacerdocio*, Ciudad del Vaticano 2008, n. 2.

5. *Ibid.*, n. 6.

Exhortación final

En este espíritu agradecemos el esfuerzo generoso de todas las personas que colaboran de diferente forma en la formación de los seminaristas en nuestros Seminario Mayor y Menor. Pido a todos los diocesanos su colaboración económica, espiritual, orando intensamente para que haya en la Iglesia abundantes vocaciones al sacerdocio y para que aquellos jóvenes que ya están en nuestros Seminarios perseveren fieles en la vocación a la que el Señor les llamó. Encomendamos esta preocupación a los Apóstoles Pablo y Santiago el Mayor y a María, Reina de los Apóstoles.

Os saluda con todo afecto y bendice en el Señor,

† Julián Barrio Barrio,
Arzobispo de Santiago de Compostela

TEXTO GALLEGO

O facho do sacerdote

Queridos diocesanos:

O obxectivo desta xornada dedicada ao Seminario é pedir ao Señor que suscite vocacións santas ao ministerio sacerdotal e sensibilizar espiritualmente a todos os diocesanos neste propósito. «Precisamente porque a falta de sacerdotes é certamente a tristeza de cada Igrexa, a pastoral vocacional esixe ser acollida, sobre todo hoxe, con novo vigoroso e máis decidido compromiso por parte de todos os membros da Igrexa, coa conciencia de que non é un elemento secundario ou accesorio, nin un aspecto illado ou sectorial, coma se fose algo só parcial, aínda que importante, da pastoral global da Igrexa»¹. Neste ano xubilar dedicado ao Apóstolo San Paulo recordamos de xeito especial o seu ministerio ao servizo do Evanxeo.

Apóstolo por graza de Deus

San Paulo viviu intensamente a condición de ser **apóstolo por graza de Deus**. «Pero pola graza de Deus, escribe, son o que son, e esa graza que fixo comigo non ficou valeira. O contrario, traballei máis ca todos eles, anque non precisamente eu, senón a graza de Deus que está comigo» (1 Co 15, 10). Esta conciencia ha de levar aos sacerdotes a glorificar no seu corazón a Cristo que configura a súa vida polo sacramento da Orde, amándolle cun amor, único e totalizador, que purifique, ilumine e santifique todas as demais relacións, e ha de comprometerlles a dar razón da súa esperanza a todo o que lla pedir (cfr. 1 P 3, 15). A esperanza sacerdotal está vinculada á glorificación a Cristo, sendo segundo Benedito XVI, unha «espe-

1. XOÁN PAULO II, *Pastores dabo vobis*, n. 34

ranza de vida e de perdón para as persoas encomendadas ao voso coidado pastoral; esperanza de santidad e de fecundidade apostólica para vós e para toda a Igrexa; esperanza de apertura á fe e ao encontro con Deus para cantos se acheguen a vós buscando a verdade; esperanza de paz e de consolo para os que sofren e para os feridos pola vida»².

Na vida do sacerdote ha de ser prioritaria a oración sobre a acción pois o ministerio sacerdotal aliméntase da relación persoal co Señor Xesús a través da oración. A experiencia que Paulo nos transmite é que todo pódezo naquel que lle conforta (cfr. Fil 4, 13). O sacerdocio é a vocación á que o Señor chama aos que quere para estar con el, seguilo, permanecer nel e lograr o ideal da madurez destinándoos, como «pescadores de homes», para que vaian e leven froito e que o seu froito permaneza (cfr. Xn 15,16). Os sacerdotes han de manter viva a identidade sacerdotal a pesar das múltiples ocupacións no exercicio do ministerio, podendo manifestar: «É Cristo quen vive dentro de min» (Ga 2, 20) e irradiando a santidad de Cristo no pobo confiado a través da súa misión que consiste en predicar o Reino de Deus levando o Evanxeo a todos, en dispensar a misericordia divina e en alimentar aos fieis na mesa do seu Corpo e do seu Sangue. Así se convierten en «servidores da alegría: »Non é que a vosa fe dependa de min, pero son colaborador da vosa alegría, pois de cero, estades seguros na fe» (2 Co 1, 24). Xesús dixo: »¡Lume vin traerá terra: e que máis quería eu ca que xa estivese a arder!» (Lc 12, 49). É o lume do Evanxeo que debe arder nos sacerdotes para transmitir a alegría que necesita o noso mundo sobrado de tristeza e de connotacións negativas.

O Seminario, comunidade educativa

A identidade do Seminario maniféstase en ser «continuación na Igrexa da íntima comunidade apostólica formada ao redor de Xe-

2. BENEDICTO XVI, *Homilía na ordenación de 27 de abril de 2008*.

sús, na escoita da súa Palabra, en camiño cara á experiencia da Pascua, á espera do don do Espírito para a misión»³. Conforme a este paradigma ha de discorrer o acompañamento no proceso de formación dos candidatos ao ministerio sacerdotal que «reclama unhas calidades, ademais de virtudes morais e teolóxicas, que deben estar sostidas polo equilibrio humano e psíquico, particularmente afectivo, de forma que permitan ao suxeito estar predisposto de xeito adecuado a unha doazón de si verdadeiramente libre na relación cos fieis, segundo unha vida celibataria»⁴. Os seminaristas, afectados en maior ou menor medida pola influencia dos males da sociedade actual como o materialismo, a inestabilidade familiar, o relativismo moral, unha visión errada da sexualidade e unha influencia negativa de parte dos medios de comunicación, deberán comprender o significado da súa vocación nun «clima de fe, de oración, de meditación da Palabra de Deus, de estudo da teoloxía e da vida comunitaria –fundamental para a maduración dunha xenerosa resposta á vocación recibida de Deus»–⁵. Pecharse á dimensión transcendente, excluír o sentido da castidade ou non aceptar determinados valores propios da Igrexa son obstáculos que impiden un proceso de maduración vocacional para consagrar a propia vida do ministerio.

Exhortación final

Neste espírito agradecemos o esforzo xeneroso de todas as persoas que colaboran de diferente forma na formación dos seminaristas nos nosos Seminario Maior e Menor. Pido a todos os diocesanos a súa colaboración económica, espiritual, orando intensamente para

3. XOÁN PAULO II, *Pastores dabo vobis*, n. 60.

4. Congregación para a Educación católica, *Orientacións para o uso das competencias da sicología na admisión e na formación dos candidatos ao sacerdocio*, Cidade do Vaticano 2008, n. 2.

5. *Ibid.*, n. 6.

que haxa na Igrexa abundantes vocacións ao sacerdocio e para que aqueles mozos que xa están nos nosos Seminarios perseveren fieis na vocación á que o Señor lles chamou. Encomendamos esta preocupación aos Apóstolos Paulo e Santiago o Maior e a María, Raíña dos Apóstolos.

Saúdavos con todo afecto e bendí no Señor,

† Julián Barrio Barrio,
Arcebispo de Santiago de Compostela

* * * * *
* * *
*

VICARÍA XERAL

DISPOSICIÓN PARA O ANO 2009

SUMARIO

1. PARTE SACRAMENTAL
 - 1.1. SACRAMENTOS DA INICIACIÓN CRISTIÁ
 - 1.1.1. BAUTISMO
 - 1.1.1.a. Sacramento menores 7 anos
 - 1.1.1.b. Sacramento maiores 7 anos
 - 1.1.1.c. Orientacións atención católicos orientais
 - 1.1.2. CONFIRMACIÓN
 - 1.1.3. PRIMEIRA COMUÑÓN
 - 1.2. SACRAMENTO DA PENITENCIA
 - 1.3. SACRAMENTO DA EUCARISTÍA
 - 1.4. CELBRACIÓN EN CAPELAS E/OU PAZOS
 - 1.5. MATRIMONIO CANÓNICO DE ESPAÑOL/A CON ESTRANXEIRO/A
 - A) Documentación civil
 - B) Documentación eclesial para bautizados
 - C) Síntese dalgunhas disposicións anteriores referentes ó matrimonio canónico
 - D) Vodas de conveniencia ou compracencia
 - 1.6. CELEBRACIÓN CULTUAIS E LITÚRXCAS
 - 1.7. ABANDONO DA IGREXA CATÓLICA

2. PARTE ADMINISTRATIVA
 - 2.1. Visita Arciprestal
 - 2.2. Atención a parroquias vacantes
 - 2.3. Presentación de contas parroquiais
 - 2.4. Libretas bancarias co CIF del Arcebispo
 - 2.5. Depósitos de Parroquias
 - 2.6. Concesións de axudas e subvencións
 - 2.7. Arquivos parroquiais
 - 2.8. Expedición de certificacións, informes, etc.
 - 2.9. Instituto de Sustentación do Clero
 - 2.10. Xubilación de sacerdotes
3. INTERVENCIÓNS EN CEMITERIOS PARROQUIAIS
 - 3.1. Lexislación canónica
 - 3.2. Lexislación civil
4. ANOTACIÓN DOS ENTERRAMENTOS NOS LIBROS SACRAMENTAIS
5. CONSERVACIÓN DO PATRIMONIO CULTURAL DA IGREXA
6. OUTRAS DISPOSICIÓN ANTERIORES

As seguintes disposicións teñen coma finalidade axudar á realización das funcións pastorais e a que os nosos servicios ministeriais sexan prestados en sintonía coas normativas canónicas e litúrxicas; estas disposicións queren ser un elenco que nos axuden durante este ano de 2009 a cumprir con máis fidelidade a nosa misión de pastores para evitar así as rutinas que se puideran ir introducindo co paso do tempo.

1. PARTE SACRAMENTAL

1.1 SACRAMENTOS DA INICIACIÓN CRISTIÁ

O Directorio dos Sacramentos de Iniciación Cristiá, promulgado na nosa diocese o ano 1997, determina con amplitude os principios doutrinais e as disposicións normativas que se deberán ter en conta nas celebracións e nas etapas preparatorias. Aquí soamente se explicitan algúns aspectos de máis inmediata aplicación.

1.1.1- Sacramento do Bautismo

1.1.1. a) Sacramento do Bautismo de persoas menores de sete anos.

Preparación. A celebración do sacramento deberá estar precedida dunha preparación dos pais, que tamén se debería ampliar ós padriños. Para iso poden ser útiles: visitas domiciliarias, encontros na igrexa, reunións familiares, entregas de folletos, libros, catecismos, etc. O Ritual do Bautismo de nenos ofrece material para explicalo «ministerio e as funcións dos pais no bautismo dos fillos».

Padriños. a) Vertente pastoral.- Está ben contemplada nos números 17, 18 e 20 das Orientacións Doutrinais e Pastorais do Ritual do Bautismo de Nenos*: o padriño intervéñ na celebración do Bautismo para profesar, xunto cos pais, a fe da Igrexa na que é bautizado o neno (número 17); «por tanto, é conveniente que o padriño elixido pola familia reúna a xuízo dos pastores, as cualidades requiridas para que poida realizar os ritos que lle corresponden» (número 18); «os pais han de tomar en serio a elección de bos padriños para os seus fillos, a fin de que o padriñazgo non se converta nunha institución de puro trámite e formalismo. Non deben deixarse guiar unica-

* Véxase o «Ritual del Bautismo de Niños», Orientaciones Doctrinales y Pastorales, Coeditores Litúrgicos, 1970.

mente por razóns de parentesco, amizade ou prestixio social, senón por un desexo sincero de asegurar ós seus fillos uns padriños que, pola súa idade, proximidade, formación e vida cristiás, sexan capaces de influír, no seu día, de xeito eficaz na educación cristiá daqueles» (número 20).

b) Vertente Canónica.- Está normada no canon 874.1: 1º) Foxe elixido por quen vai a bautizarse ou polos pais do neno ou por quen ocupe o seu lugar, ou faltando estes, polo párroco ou ministro; e que teña capacidade para esta misión e intención de desempeñala; 2º) cumprise 16 anos, agás que o Bispo diocesano estableza outra idade, ou que, por causa xusta o párroco ou o ministro consideren admisible unha excepción; 3º) sexa católico, estea confirmado, teña recibido xa o santísimo Sacramento da Eucaristía, e leve, ó mesmo tempo, unha vida congruente coa fe e coa misión que vai desempeñar; 4º) non estea afectado por unha pena canónica, lexitimamente imposta ou declarada; 5º) non sexa o pai ou a nai do bautizando. Este mesmo canon no apartado 2 dispón: «o bautizado que pertence a unha comunidade eclesial non católica só pode ser admitido xunto cun padriño católico, e exclusivamente en calidade de testemuño do bautismo»

c) Aplicacións desde a doutrina para a congruencia coa fe: levar unha vida congruente coa fe significa estar vivindo, publicamente e privadamente, en conformidade coa Doutrina e Moral da Igrexa Católica; é vivir tódalas dimensións existenciais en conformidade coa fe. A este respecto o Prof. José San José Prisco comenta: «Polo que non deberán ser admitidos (coma padriño/madriña) os pecadores notorios e aquelas persoas que provocaron escándalo público pola súa vida ou conducta moral...; parécenos suficiente lembrar o principio xeral de que se trata dun ministerio que esixe a plenitude do testemuño cristián e que as decisións sobre este punto en concreto se deixan para a lexislación particular», (cfr. El padrino del Bautismo y su recuperación jurídica Pastoral, en Revista Española de Derecho Canó-

nico 61 (2004) 51). As esixencias canónicas e a situación de coherencia de vida afecta a padriño e madriña, non sendo suficiente que as teña só un. Nos Boletíns Oficiais do Arcebispo: novembro 2006, pp. 636-637; xaneiro 2007, pp. 30-32; febreiro 2007, pp. 150-153 e 157-158, expónse de xeito detallado este apartado.

Trátase de recupera-la figura do padriñado para que deixe de ser mera convención social e recobre o sentido relixioso e cristián. É necesario que ó longo do ano o párroco recorde nas exhortacións ós fieis estas condicións que pide a Igrexa e que llelas faga presentes ós pais cando soliciten o bautismo para un fillo.

OBSERVACIÓNS:

1ª) Aportar documentación.- De cara a prever situacións anómalas, cómpre que o sacerdote, cando non teña coñecemento directo dos propostos para padriño ou madriña, recabe a presentación das pertinentes certificacións bautismais na Igrexa Católica e asemade solicite testemuño da súa vivencia relixiosa. Procure facer estas peticións coa debida antelación á celebración do bautismo (cfr. BOA de Santiago de Compostela, decembro 2001, pp. 596-597; idem, novembro 2002, p. 685; idem, novembro 2003, p. 551; idem novembro 2005, pp.627-629; idem novembro 2006, pp. 640-644; idem novembro 2007, pp. 779-780, idem novembro 2008, pp.671-676).

2ª) Evitar situacións equívocas.- Parece ser que nalgunha ocasión, coa finalidade de compracer peticións das familias, algún sacerdote transixe que *«unha persoa que non reúne as condicións requiridas polas disposicións da Igrexa para ser padriño ou madriña, se coloque á beira dos pais e do neófito semellando ser padriño ou madriña»*. Non cabe dúbida que a veracidade do acto sacramental e a necesidade de afastar situacións equívocas para os fieis participantes na celebración, esixen que esa forma de actuar sexa rexeitada con total claridade, xa que esta solución atópase fóra das previsións que contempla o c. 874.2.

Calendario. Cada parroquia establecerá, conforme ás súas características, un calendario de celebracións, do que debe informar ós fieis, sinalando os días e as horas dos bautismos. Se algunha familia pide outra data ou outra hora distintas das previstas, estúdiense con obxectividade e comprensión as razóns aducidas.

Situacións especiais da fe ou vida dos pais. As situacións especiais que aquí se contemplan refírense a aqueles casos nos que os que piden o bautismo para os fillos son pais pouco crentes ou practicantes só ocasionais, ou persoas que viven nunha situación canónica irregular, ou que incluso se manifestan ou declaran non crentes.

Para proceder á celebración do bautismo no contexto destas situacións especiais, a Igrexa debe ter «esperanza fundada de que o neno vai ser educado na relixión católica; se falta por completo esa esperanza, debe diferirse o bautismo, conforme ás disposicións do dereito particular, facéndolles sabe-la razón ós pais» (c. 868, 1-2º). No diálogo cos pais convén deixar claro que a negativa non é unha sanción nin unha coacción, senón unha invitación a reflectir sobre a incoherencia entre as actitudes ou vida persoal deles e a petición do bautismo para o fillo.

Os nenos son bautizados na fe da Igrexa. Non cabe, logo, negalo bautismo cando existe unha promesa seria dun membro da familia, máxime se ten a conformidade dos pais, ou cando unha persoa cualificada da comunidade asume ese compromiso (cfr. Congregación para a Doutrina da Fe, Instrucción para o Bautismo dos nenos, de 30 de outubro de 1.980 (cfr. BOA de Santiago de Compostela, xaneiro 1.981, pp. 30-42).

Se acaso algún deles ou os dous, non poden, por fidelidade á propia conciencia, facer profesión de fe, chegado ese momento na celebración, deben gardar silencio. Neste caso, só se lle pide que cando presente o fillo para ser bautizado, prometa seriamente que non se opoñerá a que o fillo sexa educado na fe católica. Sería conveniente

que no arquivo parroquial quede proba documental desta promesa asinada polos pais.

En resumo: a acollida cordial e o diálogo sereno son presupostos esenciais neste punto. O sacerdote tratará de evitar dous extremos igualmente malos: o dunha permisividade que pasa por todo, e o dunha intransixencia total que se contradí cunha actitude de acollida evanxélica. Se o párroco prevé que o caso é complexo, cómpre que considere esa situación co respectivo Vicario Episcopal (cfr. *Directorio Diocesano*, n. 6).

Asento bautismal. a) Situacións irregulares. Nos casos en que non consta suficientemente o matrimonio canónico dos pais entre si, para que exista a adecuada concordancia entre o asento parroquial e o Rexistro Civil, cómpre que o párroco solicite dos pais que aporten **certificación literal** de nacemento do neno/a expedida polo Rexistro Civil, antes de face-lo asento no libro de bautizados.

b) Adopción. Para aplicar correctamente o canon 877,3 e o Artigo 9 do Primeiro Decreto Xeral da Conferencia Episcopal Española (cfr. BOCEE 1, 1984, 95-113) no referente tanto ó asento dos nenos que no momento de seren adoptados non estaban bautizados, como á modificación do asento bautismal se xa estaban bautizados cando se produciu a adopción, os sacerdotes enviarán á Vicaría Xeral a documentación civil da adopción acompañada dun escrito explicativo desa situación, e ateranse á resolución que dicte a Vicaría Xeral. Débese lembrar que os datos da adopción son confidenciais e o acceso ós mesmos debe estar xustificado por quen teña un interese lexítimo, circunstancia que require o permiso escrito do Ordinario do lugar.

c) Inscricións de Bautismos «sen datos de familia».- Xorden con algunha frecuencia casos de peticións de Bautismo para nenos que foron recibidos por unha familia «en réxime de acollemento familiar», isto é, sen que haxa unha sentenza firme de adopción. Nes-

tes casos os nenos serán bautizados, si o solicita a familia «acolledora» e sempre que haxa certeza moral de que non foron bautizados anteriormente. O asentamento do Bautismo farase sen reseñar os apelidos da familia «acolledora», porque aínda non hai sentenza firme de adopción. Celebrado o bautismo, inscribírase no libro correspondente o nome, data de nacemento, lugar de nacemento, data de Bautismo, ministro e padriños da celebración. En nota marxinal fírase constar «que este neno/a atópase en réxime de acollemento familiar». Logo, cando haxa a adopción plena, será tramitado no Arcebispoado o correspondente expediente de cara a «completalos datos da inscrición bautismal». Estas advertencias, cómpre darllas a coñecer á familia acolledora.

d) Verificación da data de nacemento.- Coa finalidade de evitar erros de transcripción, procede que, cando os pais soliciten o día do bautismo, o sacerdote que os atenda recabe dos mesmos fotocopia do Libro de Familia ou certificado literal de nacemento. Deste xeito conservarase a debida harmonía de datos no Rexistro Secular e no Eclesiástico, o que redundará nunha maior seguridade xurídica.

1.1.1. b) Sacramento do Bautismo de persoas maiores de sete anos.

O Boletín Oficial del Arcebispoado correspondente ó mes de Febreiro do ano 2003, pp. 130-152 (texto en castelán e en galego), recolle as disposicións que conteñen as «**ORIENTACIÓNS PARA A INICIACIÓN CRISTIÁ DE PERSOAS MAIORES DE SETE ANOS NON BAUTIZADAS**». Estas disposicións contemplan as seguintes situacións: a) Persoas maiores de 18 anos; b) Adolescentes e mozos de 13 a 18 anos; c) Nenos/as entre 7 e 13 anos. Cómpre coñecelo e aplicalo, debendo ser materia de reflexión nos arceprestados.

A LXXXIII Asemblea Plenaria da Conferencia Episcopal Española aprobou o día 26 de novembro de 2004 as «ORIENTACIONES

PASTORALES PARA LA INICIACIÓN CRISTIANA DE NIÑOS NO BAUTIZADOS EN SU INFANCIA». Importante documento que é necesario coñecer de cara a unha correcta aplicación e configuración do catecumenado de nenos non bautizados que sobrepasan os sete anos.

1.1.1.c) Orientacións para a atención pastoral dos católicos orientais en España.

A LXXXI Asemblea Plenaria da Conferencia Episcopal Española na súa reunión celebrada nos días 17-21 de Novembro de 2003 aprobou unhas «ORIENTACIÓNS» de cara a presta-la pertinente atención relixiosa-pastoral ós católicos orientais residentes en España e que teñen dificultades para acceder ós sacerdotes do seu propio rito. Estas disposicións regulamentan a celebración dos sacramentos e, asemade, outras actividades. Dada a mobilidade da xente nos nosos tempos, cómpre que estas «ORIENTACIÓNS» sexan debidamente estudias polos sacerdotes na súas reunións mensuais de cara a facer unha correcta e respectuosa aplicación das mesmas. O texto atópase publicado no Boletín Oficial deste Arcebisado correspondente ó mes de Decembro do ano 2003, pp. 587-597.

1.1.2. Sacramento da Confirmación

Nota Previa. No BOAS do mes de novembro 2008, pp 671-676, atópanse máis referencias.

Idade. O c. 891 do vixente Código de Dereito Canónico norma que o Sacramento da Confirmación se debe administrar ós fieis **ó redor da idade da discreción**, a non ser que a Conferencia Episcopal determine outra idade ou aparezan circunstancias de perigo de morte ou outra causa grave.

No desenvolvemento deste c. 891, a Conferencia Episcopal Española establece como idade para recibilo Sacramento da Confirmación a situada ó redor dos **14 anos** (cfr. BOCEE 1, 1984, 95-113).

Coma aplicación concreta á nosa diocese, o Directorio Diocesano dos Sacramentos de Iniciación Cristiá opta porque este Sacramento sexa recibido **ó redor dos 16 anos** para posibilitar unha meirande maduración no crecemento da fe. Convén ir axustando a nosa actuación pastoral a esta disposición. (cfr. Directorio Diocesano... n. 3.7).

Preparación. O *Directorio Diocesano* distingue diversos supostos en función dos que procede arbitrala catequese dos confirmandos. Esta catequese debe levar a un meirande crecemento da fe, a unha certa experiencia de oración persoal e comunitaria, a unha vivencia máis intensa da Penitencia e da Eucaristía, sobre todo pola participación na Misa dominical, e a unha axeitada formación da conciencia moral e do compromiso social. Para que esta preparación sexa máis profunda, convén que se imparta ó longo de dous cursos. E, salvo situacións de persoas maiores que foron quedando «descolgadas» de celebracións anteriores, debe evitarse a preparación en forma de «cursiños acelerados». Considérese, non obstante, como preparación normal, a descrita polo *Directorio Diocesano* (cfr. *Directorio Diocesano*, n. 3.6).

Téñase especial coidado en integra-los mozos confirmados en grupos xuvenís para proseguir-lo seu crecemento na fe e incorporalos a diversas tarefas pastorais e apostólicas.

Lugar. O lugar propio da celebración deste sacramento é a igrexa parroquial na que o confirmando recibiu a preparación. Se esta preparación se quere levar a cabo en algún Colexio da Igrexa Católica ou de tipo confesional e desexen celebra-lo sacramento nas dependencias do mesmo, deberán solicita-la oportuna autorización ó respectivo Vicario Territorial, especificando o modo e o tempo da celebración así como a conexión coa parroquia do confirmando. Esta autorización debe ser solicitada antes de comeza-la preparación e no desenrolo da mesma serán tidos en conta os criterios subliñados no *Directorio Diocesano da Iniciación Cristiá* e mailas indicacións provenientes da parroquia.

Padriños. Os padriños dos confirmandos deberán reunir as mesmas cualidades relixioso-morais que se esixen para seren padriños no bautismo. É conveniente que os párrocos traten de coñecer coa debida antelación os «padriños propostos» para evitar sorpresas desagradables de derradeira hora. Procederá ir institucionalizando unha preparación catequética para pais e padriños dos confirmandos, así como a información ós confirmandos xa no empezo da preparación con total claridade acerca das condicións ou requisitos do vixente Ordenamento Canónico para ser padriños neste sacramento.

De cara a prever situacións anómalas, cómpre que o sacerdote, cando non teña coñecemento directo dos propostos para padriño ou madriña, recabe a presentación das pertinentes certificacións bautismais na Igrexa Católica. Procure facer esta petición coa debida antelación á celebración da confirmación (cfr. BOA de Santiago de Compostela, decembro 2001, pp. 596-597; idem, novembro 2002, pp. 685; idem, novembro 2003, p. 551; idem, novembro 2004 p. 563, prestando especial atención ó apartado 2.3; idem, novembro 2005, pp. 627-629, idem, novembro 2006, pp. 640-644; idem novembro 2007, pp. 779-780).

Ministro. Cómpre recordar que na Igrexa Católica de **rito latino** só o Bispo é ministro ordinario do sacramento da confirmación (c. 882 do vixente CIC); para que poida administrar este sacramento **un presbítero** necesita ter unha facultade especial que é concedida ou polo propio **dereito** ou ben pola **autoridade competente**. No **primeiro** caso, o dereito contempla estas tres posibilidades: a) **presbítero equiparado ó Bispo diocesano**, a tenor do c. 381 cos seus concordantes; b) presbítero que por razón do seu cargo ou **por mandato do Bispo** administra o sacramento do Bautismo a un que sobrepasou a idade da infancia ou é admitido á plena comunión da Igrexa Católica cando foi bautizado noutra Igrexa ou Confesión cristiá; c) ato-

parse un **fregués ou un fiel en perigo de morte**. No **segundo** caso, concede esta facultade a autoridade competente a algún o algúns presbíteros (p.e., na nosa diocese teñen esta facultade os Vicarios Episcopais perante o tempo que desempeñen este oficio canónico). Fóra das situacións anteriores o presbítero, aínda que sexa o párroco, non pode administra-la confirmación (cfr. tratamento deste apartado exposto mais longamente no BOA de Santiago de Compostela, decembro 2000, pp. 642-643).

Suplencia de preparación doutrinal. Aqueles confirmandos que non cursaron Formación Relixiosa Católica nos seus estudos deberán suplir esa carencia de formación doutrinal cunha preparación máis intensa e prolongada no tempo antes de seren admitidos á recepción do Sacramento da Confirmación.

Documentación. Procuren os párrocos recadar documentación suficiente do bautismo daqueles que non foron bautizados na propia parroquia e non admitan fregueses doutras parroquias, a non ser que fosen presentados polos párrocos respectivos e teñan recibido a preparación axeitada (cfr. BOA de Santiago de Compostela, decembro 1996, p. 682; idem, decembro 1997, p. 596).

1.1.3. Primeira Eucaristía

A catequese de preparación para a Primeira Eucaristía é unha etapa importante na educación na fe do neno. Por iso non debe ser contemplada como un momento illado na vida, senón que debe ser inserida no proceso continuo de maduración da fe.

Idade. Respectando o normado nos cc. 913, 1 e 914 do vixente Código, o noso *Directorio Diocesano* recomenda celebra-la primeira Eucaristía **ó redor dos 8-9 anos**. (cfr. *Directorio Diocesano* n. 3.2. e).

Non é razón suficiente para adiantar ou retrasa-la participación nos Sacramentos o desexo familiar de que o reciban ó mesmo tempo varios irmáns. Cando se dea esta circunstancia é preferible que o irmán maior espere polo máis pequeno, se isto se pode facer sen grave prexuízo para a familia, pois cada neno convén que acceda á Primeira Eucaristía no momento máis oportuno do proceso de maduración da propia fe.

Preparación. A preparación catequética previa debe durar ordinariamente dous cursos. Durante ela háselles de facilitar ó neno unha meirande conciencia de inserción na parroquia e a necesaria continuidade da catequese no proceso global do crecemento cristián. Esta etapa da preparación é unha boa ocasión para lembrarlles ós pais a súa misión e a súa responsabilidade como educadores primeiros da fe dos fillos e para animalos a que eles mesmos sexan os catequistas, sempre que teñan a preparación axeitada. Con relación á duración e ós contidos véxase *Directorio Diocesano...* n. 3.2.

Lugar da celebración. O lugar propio da celebración, así coma da preparación, é a parroquia na que vive o neno e seguirá, mentres resida nela, celebrando a fe de modo habitual. Os colexios confesionais e os da Igrexa Católica han de animar ós seus alumnos e ós pais a que participen nas súas respectivas parroquias na catequese da infancia e na celebración dos primeiros sacramentos.

Admisión á Primeira Eucaristía de nenos/as provenientes doutras parroquias.- Se por circunstancias especiais os pais queren que o seu fillo celebre a primeira comunión **noutra parroquia**, é necesario que se cumpran os seguintes requisitos:

- a) Antes de acepta-la petición desa familia, o sacerdote da parroquia elixida debe poñer de modo inmediato ese feito en coñecemento do párroco da freguesía na que ese neno/a está asistindo á catequese, recabando o pertinente informe acerca da preparación e madurez humana e relixiosa do neno/a, coa constancia de que foi bautizado na Igrexa Católica.

- b) O sacerdote da parroquia elixida, ademais de aplicar a eseneno/a os criterios programáticos que el ten nesa parroquia, debe respectar estrictamente os cursos catequéticos sinalados na parroquia de orixe e os criterios comúns vixentes nela. O incumprimento deste punto conleva unha indebida intromisión nas actuacións pastorais do sacerdote elixido na parroquia do domicilio dese neno/a, e pode chegar a crear enfrontamentos con algúns fregueses.
- c) O sacerdote da parroquia elixida debe manifestar xa no primeiro momento con toda claridade e precisión os puntos anteriores cando a familia solicitante lle pida a celebración da primeira comunión, e non facelo nas vésperas da cerimonia ocasionando entón a esas persoas serios prexuízos.

Situacións especiais. A carencia de actitudes claras e moitas veces pouco coherentes nalgúns bautizados que piden a Primeira Comunión para os fillos, faise difícil discernir entre o que é fe persoal e o que é costume social. Nestas circunstancias, o sacerdote acollerá sempre a persoa que pide o sacramento, procurará escoitala con espírito aberto e estará máis disposto a completa-lo que falta que a esixi-lo sen ofrecer axuda. Nos casos máis difíciles debe contrasta-lo seu proceder cos outros sacerdotes do arciprestado e co Vicario Episcopal respectivo.

Fillos de emigrantes. Os pais emigrados, coincidindo co período de vacacións na súa parroquia, adoitan pedir ó párroco da freguesía de orixe que os fillos poidan facer alí a Primeira Comunión. No diálogo que se establece convén que este párroco recomende a eses fregueses que os nenos fagan a Primeira Comunión cos seus compañeiros de clase e de catequese na parroquia onde residen habitualmente. Os cregos poden acceder á petición, sempre que lles conste por escrito que recibiron a axeitada preparación na parroquia de residencia e tomen parte na preparación inmediata que se organice na

parroquia vacacional. Téñase presente que tanto estas normas coma outras deben ser interpretadas e aplicadas respectando sempre os dereitos que a lexislación xeral da Igrexa lles reconece, neste caso segundo o c. 913,1. As programacións parroquiais deben estar enmarcadas dentro das normas do dereito común e do dereito diocesano, e deben ser comunicadas ós fieis coa debida antelación.

Comuñón de nenos discapacitados. Débese coidar con especial sensibilidade o achegamento ós nenos afectados destas minusvalías, prestándolles con delicadeza a catequese axeitada ás súas posibilidades, e tendo en conta que o Sacramento é un don de Deus expresivo tamén do amor da Igrexa a estes fillos seus.

Documentación. Ó mesmo tempo que se inscribe o neno na catequese, procede pedirlle ós pais a partida de bautismo ou documento suficientemente válido. A actual mobilidade da poboación, a aparición de familias descoñecidas na parroquia e o feito de que van quedando moitos nenos sen bautizar, fai necesario toma-las debidas precaucións.

1.2. SACRAMENTO DA PENITENCIA

«Os que se achegan ó sacramento da Penitencia obteñen da misericordia de Deus o perdón da ofensa a El feita e a reconciliación coa Igrexa, a que feriron pecando, e que colabora á súa conversión coa caridade, co exemplo e as oracións» (LG 11).

a. Celebración ordinaria da Penitencia. De conformidade co c. 960 e a praxe da Igrexa, *«a confesión individual e íntegra e a absolución constitúen o único modo ordinario polo que un fiel consciente de que está en pecado grave se reconcilia con Deus e coa Igrexa. Só a imposibilidade física ou moral exclúe esa confesión. Neste caso a reconciliación pódese obter tamén por outros medios».*

É obriga dos pastores, en relación cos fieis que teñen encomendados, oílos en confesión, por si ou por outros, sinalando para iso días e horas que resulten asequibles para os fieis, dándose prioridade na celebración, sempre que sexa posible, á *fórmula B* do Ritual do Sacramento da Penitencia.

O tempo de Coresma é o máis axeitado para celebra-lo sacramento da Penitencia. Convén, por tanto, ofrecerlles ós fieis medios máis abundantes para participaren no Sacramento da Reconciliación. A forma tradicional dos chamados «Preceptos pascuais», adaptada á fórmula B do ritual, é dicir, mediante Celebracións Penitenciais comunitarias con confesión e absolución individual, segue sendo un medio sumamente válido para ofrecerlles ós fieis esta participación no Sacramento. Para iso organícense os sacerdotes das distintas zonas e arceprestados, de xeito que estas celebracións poidan contar co número suficiente de cregos. Da mesma forma deben aproveitar outros tempos litúrxicos tales como o Advento e celebracións especiais da Parroquia.

Lugar da celebración. «O lugar propio para oír confesións é unha Igrexa ou oratorio» (c. 964.1). Desta forma a reconciliación con Deus e coa Igrexa celébrase no lugar no que se reúne a comunidade cristiá no nome da súa fe para acoller na celebración litúrxica o encontro co Señor misericordioso.

O art. 7 do Segundo Decreto Xeral da CEE recórdanos: «De conformidade co establecido no c. 964.2, nas igrexas e oratorios existirá sempre en lugar patente o confesionario tradicional, que poidan utilizar libremente os fieis que así o desexen. Existirá, ademais, na medida en que, por razóns de espacio, se poida facer así, a sede alternativa prevista no canon, para tódolos fieis que expresamente a pidan e que ha de estar reservada en exclusiva para este ministerio. En canto á forma concreta, deberanse ter en conta as condicións de cada lugar e as directrices diocesanas sobre arte sacra e liturxia, garantindo, en todo caso, tanto a facilidade e a reserva do diálogo entre o penitente e o confesor coma o

carácter relixioso e sacramental do acto» (cfr. BOCEE 2, 1985, p. 62).

Procurarán os párrocos e rectores de igrexas ter debidamente limpa e conservada a sede penitencial, de xeito que o fiel poida percibir así a manifestación do signo que nos invita ó encontro con Cristo no sacramento do perdón.

b. A absolución xeral. A absolución xeral non se pode dar a varios penitentes á vez sen previa confesión individual (c. 961), a non ser que ameace un perigo de morte ou haxa unha necesidade grave, correspondéndolle ó Bispo diocesano xulgar se esas condicións de necesidade grave danse (c. 961.2). A Conferencia Episcopal Española sinalou que «no conxunto do seu territorio non existen casos xerais e previsibles nos que se dean os elementos que constitúen a situación de necesidade grave na que se poida facer uso da absolución xeral» (cfr. BOCEE 6, 1989, p. 59). No caso de que se dese algunha das circunstancias que requiran a Absolución sacramental colectiva, débese ter en conta que entre as cautelas requiridas hai que lembrar particularmente o seguinte:

1) A imposibilidade de recibirla absolución sacramental válida por parte dos que, tendo pecado gravemente, non están dispostos a reparalos danos causados ou a cambiar de vida.

2) Tamén cómpre recordar a esixencia que norma o c. 962 para que un fiel reciba **VÁLIDAMENTE** a absolución sacramental dada a varios fieis á vez: «**requírese non só que estea debidamente disposto, senón que se propoña á vez facer no seu debido tempo confesión individual de tódolos pecados graves que nas presentes circunstancias non puido confesar dese modo**». Recordemos: isto é para validez da absolución sacramental dos pecados graves, que logo complementa un pouco máis o c. 963 no referente ó tempo, normando, así mesmo, que non se poderá participar noutra absolución sacramental xeral se non se acercou ese fiel á confesión individual, «sempre que non se interpoña causa xusta» (c. 963 in fine),

polo que, o propósito da confesión individual ó seu debido tempo é necesario para a validez desa absolución. Neste mesmo senso pronunciouse o Consello Pontificio para a Interpretación dos Textos Lexislativos o ano 1996: como requisito para a validez desa absolución xeral «requírese, ademais das disposicións necesarias para a confesión no modo ordinario, o propósito de confesar de maneira individual tódolos pecados graves que non se puideron confesar a causa do estado de grave necesidade» (cfr. Ius Ecclesiae 9 (1997), pp. 818-821, n. 5). Non cabe dúbida que o confesor que dirixe unha absolución xeral ten a obriga grave de informar adecuadamente ós fieis dos requisitos que contempla a vixente lexislación canónica, sobre todo nos aspectos que se refiren á validez das confesións posteriores.

3) Firme o propósito requirido no c. 962.1 e tendo o fiel as debi-
das disposicións, o pecado grave perdoado nunha absolución xeral queda perdoado de forma directa e total, pero subsisten graves obrigacións que o fiel debe satisfacer posteriormente: cumpra-la penitencia imposta e manifestar nunha confesión íntegra os pecados que non foi posible manifestar na confesión xeral, e isto, antes de recibir outra absolución xeral (cfr. J. Manzanares, «comentario ó c. 962, en CIC Salamanca»).

O cumprimento desta norma grava seriamente a conciencia do sacerdote, xa que se trata dun dos seus ministerios fundamentais, pois este terceiro rito de reconciliación non se pode contemplar coma unha alternativa á vía ordinaria. A confesión individual e íntegra non só é un deber «senón tamén un dereito inviolable e inalienable, ademais dunha necesidade da alma» (cfr. Reconciliación e Penitencia, n. 33). «Nada podería perdoar a Igrexa sen Cristo: nada quere perdoar Cristo sen a Igrexa. Nada pode perdoar a Igrexa, senón ó que se arrepiñe, ou sexa, ó que foi tocado por Cristo. Nada quere manter perdoado Cristo ó que despreza a Igrexa» (cfr. Beato Isaac, abade do mosteiro de Stella, Sermón 11, Segunda Lectura do Oficio de Lectura do Venres da Semana XXIII do Tempo Ordinario)

ADVERTENCIAS IMPORTANTES:

Primeira.- O Boletín Oficial do Arcebispo de Santiago de Compostela correspondente ao mes de maio do ano 2002, pp. 413-420, publica a «**Carta Apostólica do Papa Xoán Paulo II en forma de «Motu Proprio» MISERICORDIA DEI sobre algúns aspectos da celebración do Sacramento da Penitencia**». Estamos, pois, ante unha interpretación auténtica feita polo propio Lexislador no que se refire á concretización do canon 961 polo que respecta á absolución xeral.

Segunda.- «**Xulgar se as condicións requiridas se dan segundo o c. 961.1, 2º non corresponde ao confesor, senón ao Bispo diocesano**» (cfr. c. 961.2 e MISERICORDIA DEI, n. 5). Avaliadas as circunstancias existentes na nosa diocese e tendo en conta a súa organización pastoral e a posibilidade dos fieis de acercarse ó sacramento da Penitencia mediante a confesión individual, o Señor Arcebispo declarou que non existen casos nos que se dean os elementos que constitúen a «situación de necesidade grave», a tenor do normado no n. 4 do documento MISERICORDIA DEI. Polo que na nosa diocese non se pode facer uso da absolución xeral ou colectiva.

Terceira.- Asemade, tamén «**se reprobá calquera uso que restrinxa a confesión a unha acusación xenérica ou limitada só a un ou máis pecados considerados máis significativos. Por outra banda, tendo en conta a vocación de tódolos fieis á santidad, recoméndaselles confesar tamén os pecados veniais**» (cfr. MISERICORDIA DEI, n. 3).

1.3. SACRAMENTO DA EUCARISTÍA

a) **Misa pro populo.** A teor do c. 534, o párroco está obrigado a aplica-la Misa polo pobo que ten encomendado tódolos domingos e festas de precepto. Por esta celebración non debe percibir estipendio ningún. Cando un mesmo sacerdote rexenta varias parroquias cum-

pre esta obriga ofrecendo unha soa misa por tódalas parroquias encomendadas, e pode percibir estipendio pola segunda Misa que celebre (cfr. Comunicacóns 15, 1983, pp. 200-201).

Esta norma vale tamén cando varios sacerdotes rexen solidariamente varias parroquias: de conformidade co c. 543 un só aplica a intención por tódalas parroquias, e os sacerdotes do equipo concretarán co moderador a orde segundo a cal irán eles aplicando pro populo. Neste apartado debemos lembrar que xa hai tempo cesou na nosa diocese a dispensa que reducía a aplicación da Misa pro populo a un só día o mes.

b) Número de misas ó día. O c. 905.1 dispón que non é lícito a un crego celebrar máis dunha misa o día. Desta norma excepciónanse: o día de Nadal e a Conmemoración dos Fieis Defuntos, nos que se poden celebrar tres Misas, e o Domingo de Resurrección, se celebrou ou concelebrou a Vixilia Pascual, tamén cando se concelebra co Bispo diocesano, ou na Misa conventual, ou en reunións sacerdotais.

É absolutamente reprobable a celebración de «misas encadeadas», é dicir, as celebradas polo mesmo sacerdote sen saír do altar, enlazando unha misa coa seguinte. A dignidade do sacrificio eucarístico e a debida consideración que se lles debe ós fieis prohiben esta corruptela.

Recórdaselles tamén ós párrocos a improcedencia de ter Misas cantadas os domingos e festivos, con cambio do horario habitual, para compracer peticións dalgunha familia particular.

O Ordinario pode conceder, que, con causa xusta, un sacerdote celebre dúas veces no día, e incluso, cando o esixe unha necesidade pastoral, tres veces os domingos e festas de precepto (c. 905.2). A mera petición ou encargo particular dunha Misa, non é, en ningún caso, razón suficiente para a binación. Non está permitida a celebración de catro Misas a non ser co permiso especial da Santa Sé, aín-

da que se celebre en domingos ou festivos. «Enténdese que contan coa autorización do Prelado para binar nos días feriadados e para celebrar tres Misas os domingos e festivos de precepto, tódolos sacerdotes con cura de almas que rexentan unha parroquia cun considerable número de fieis ou dúas ou máis parroquias, así mesmo, tódolos sacerdotes con cura de almas cando teñan de celebrar a Misa das vodas, exequias e aniversarios. En tódolos demais casos e sempre que se trate dunha cuarta Misa os días de precepto, ha de solicitarse expresamente o oportuno permiso do Ordinario» (cfr. Decreto sobre a actualización dos Aranceis e Normas Litúrxicas, en BOA de Santiago de Compostela, 1980, p.48).

Ante a escaseza de sacerdotes, urxe unha organización máis racional do número e dos horarios das Misas nas parroquias e noutros lugares de culto, principalmente nas cidades e nas parroquias grandes con abundancia de clero, así coma unha meirande dispoñibilidade dos sacerdotes que non teñen ministerio parroquial ou outro compromiso semellante. Neste punto resulta de suma utilidade ler de novo os apartados b), c), d) da Disposición Transitoria das «Normas para a provisión do oficio parroquial» na nosa diocese (cfr. BOA de Santiago de Compostela, 1993, pp. 248-249). Convén regular aquelas Misas que non están xustificadas por un verdadeiro motivo pastoral ou que figuran como simple elemento integrante ou decorativo dalgunhas festas, máxime se as piden para seren celebradas fóra de lugar sagrado.

c) Acumulación de intencións na concelebración da Misa exequial ou outra semellante. Igualmente non é admisible o costume, que parece introducirse nalgunhas parroquias da diocese, consistente en que con ocasión dun funeral ou doutros actos concelebran co párroco algúns dos sacerdotes asistentes para facer presentes outras intencións usuais alí, tales como «Misa de anima», «Misa de entrada» ou de «chegada», «Misa de confraría», etc. Este modo de actuar preséntase como unha forma pura-

mente pragmática, carente de fundamentación teolóxica e pastoral, con independencia de que por esa segunda Misa concelebrada non se podería percibir estipendio ningún (c. 951.2). «Entre a Misa e o sacrificio redentor de Cristo existe unha identidade non só específica senón numérica, o que supón que non hai moitos sacrificios senón moitas presencias do mesmo sacrificio» (cfr. J.A. Abad Ibáñez y M. Garrido Boraño, *Iniciación a la Liturgia de la Iglesia*, p. 413).

d) Celebracións dominicais en ausencia do Presbítero. A Congregación para o Culto Divino publicou o 2 de xuño de 1988 un «Directorio para as celebracións dominicais en ausencia de presbítero». A carencia de sacerdotes, sobre todo no mundo rural, motivará que se vaia implantando esta modalidade pastoral, que ten por finalidade facer un esforzo para que o domingo siga conservando o seu carácter sagrado e relixioso como Memorial do Señor Resucitado. Naquelas zonas onde sexa necesario establecer estas Celebracións, o sacerdote responsable acudirá ó Bispo diocesano para recibirlas oportunas instrucións. Os párrocos non teñen facultades para establecer pola súa conta estas Celebracións. «Para animar as mencionadas celebracións o fiel non ordenado deberá ter un mandato especial do Bispo, quen determinará as oportunas indicacións acerca da duración, lugar, as condicións e o presbítero responsable» (cfr. Instrucción sobre algunhas cuestións encol da colaboración dos fieis laicos no sagrado ministerio dos sacerdotes, Art. 7). O Consello Presbiteral na sesión celebrada o 25 de xaneiro pasado estudiou con atención esta cuestión coma un desenrolo do Plan Pastoral diocesano.

e) Misas colectivas ou plurintencionais. No BOA de Santiago de Compostela correspondente ó mes de abril do ano 1991, pp. 160-164, inclúese o Decreto promulgado pola Congregación do Clero o 22 de Febreiro de 1991 sobre as denominadas «MISAS COLECTIVAS».

De conformidade con este Decreto dispónse:

- 1) Estas Misas colectivas soamente se poden celebrar dous días cada semana na mesma igrexa, indicando publicamente o lugar e a hora da celebración.
- 2) Os fieis deben estar previamente advertidos desta acumulación de intencións e de estipendios, e manifestaren eles mesmos a súa conformidade.
- 3) O sacerdote que celebre a Misa aplicándoa simultaneamente por diversas intencións e teña recibido unha ofrenda dos fieis por cada unha delas, soamente deberá percibir como estipendio a cantidade sinalada na diocese para as chamadas Misas manuais, que na actualidade son 7 €. A cantidade restante será remitida á Curia Diocesana, que a distribuirá da seguinte forma: o 50% para ingresar na Colecturía Diocesana e o outro 50% para os fins específicos do Instituto de Sustentación dos Clérigos (ISC).
- 4) A tenor do art. 5 do citado Decreto, aqueles sacerdotes que reciben gran número de ofrendas para intencións particulares e que non as poden cumprir persoalmente dentro do ano, en lugar de rexeitalas (e podemos dicir tamén, en vez de forzalas acumulación de intencións), frustrando así a pía vontade dos oferentes e apartándoos do seu bo propósito, débenllelas pasar a outros sacerdotes. Isto requirirá a oportuna advertencia do crego e a libre aceptación dos fieis.
- 5) «Ós Bispos diocesanos, principalmente, incumbe o deber de dar a coñecer con prontitude e claridade estas normas ós cregos tanto do clero secular coma do relixioso, pois son obrigatorias para todos e deben preocuparse de que sexan observadas» (Art. 6).

Finalmente, a debida coordinación pastoral da zona reclama que a celebración destas Misas colectivas non se implante sen estudar seriamente a cuestión cos párrocos e rectores de igrexas do arcipres-

tado. Recomendáselles ós Srs. Arciprestes axuden a cumprir fielmente o determinado no Decreto da Congregación do Clero.

f) Estipendio das Misas binadas e trinadas. Pódese recibir estipendio pola Misa que se celebra ou concelebra (c. 945.1). Hase de aplicar unha Misa distinta por cada intención (c. 948). Nesta materia hase de evitar incluso a máis leve aparencia de comercio (c. 947). Tan só pode reservar o sacerdote para si un estipendio no día, a excepción do día de Nadal (c. 951.1.). A Igrexa, pois, non só aproba senón que «promove a práctica do estipendio» (Paulo VI, Firma in traditione, de 13 de xuño de 1974).

O sacerdote que celebra máis dunha misa, aplicándoas por estipendio, só pode quedar con un, e debe destinalos demais ós fins determinados polo Ordinario (c. 951.1). De conformidade coas normas diocesanas, os estipendios das Misas binadas e trinadas, débense entregar na Curia Diocesana onde se destinarán ó Fondo Común Diocesano, de conformidade co artigo 3.d) do Regulamento (cfr. BOA de Santiago de Compostela, 1983, p. 341). Así mesmo, por razóns de molestias e gastos de desprazamento, pódense quedar co 50% de cada un destes estipendios os párrocos e cregos que teñan que celebrar unha segunda ou unha terceira Misa en parroquia distinta da localidade de residencia. Por unha segunda misa concelebrada non se pode recibir estipendio baixo ningún concepto. (c. 951.2).

g) Misas vespertinas e actividades pastorais. O c. 1248.1 dispón: «Cumpre o precepto de participar na Misa, quen asiste a ela, onde se celebre nun rito católico, tanto o día da festa como o día anterior pola tarde». Ampliando o espacio temporal que ofrece o c. 202.1 (segundo o cal o día conta desde a medianoite á medianoite), o calendario romano lémbraunos que «a celebración do domingo e das solemnidades empeza na tarde do día anterior». Para axudar a concretar cando se pode chegar a considerar ese tempo vespertino, o «día anterior pola tarde», a comisión redactora do vixente CIC ma-

nifestou: «Expresamente emprégase unha fórmula xeral para evitar casuísmos e ansiedades. Con toda certeza cúmprese co precepto mediante a participación en calquera Misa do sábado pola tarde» (cfr. Relatio, 227). Lémbrales ós sacerdotes que, inculquen ós fieis a garda e conservación do sentido sagrado do domingo, ofrecendo o sábado a celebración da Misa propia do domingo ou do día festivo, coa homilía e a oración dos fieis, dándolle o ton festivo que relembre o domingo. Certamente resulta difícil de comprender que as Misas celebradas nas «horas do mediodía e inmediatamente despois» poidan ser consideradas como celebradas «o día anterior pola tarde».

A nosa diocese ten unha moi fermosa e rica tradición catequética. Na memoria de tódolos sacerdotes diocesanos están os nomes de beneméritos catequetas que nos serven de estímulo. *Por iso, coa finalidade de poder atender á celebración digna das Misas vespertinas e vigoriza-la formación catequética-relixiosa de tódolos membros do Pobo de Deus, así como atender a moitas outras actividades pastorais (reunións de grupos, ensaios, etc.), É NECESARIO DEIXAR LIBRES AS TARDES DOS SÁBADOS NON OCUPÁNDOAS CON ANIVERSARIOS OU ACTOS SIMILARES CELEBRADOS COA ASISTENCIA DE CREGOS DE FÓRA DA PARROQUIA, para que uns e outros se poidan dedicar ás actividades sinaladas. Ese foi tamén o criterio maioritario dos membros do Consello Presbiteral en varias reunións.*

h) Programación de misas dominicais e festivas.- Ante a escaseza de sacerdotes, e coa finalidade de que as igrexas parroquiais non se vexan privadas da presenza dun sacerdote que celebre a Eucaristía dominical, cómpre face-las programacións que resulten axeitadas naquelas freguesías do mundo urbano que dispoñan de varios sacerdotes. O n. 35 da Carta Apostólica «Dies Domini» do Papa Xoán Paulo II, de 31 de maio de 1998, lémbra-nos que «... no domingo, día da asemblea, non han de fomentarse as misas para grupos pequenos...» (cfr. BOA de Santiago de Compostela, agosto-setembro

1998, pp. 401-458); o motivo fundante é dobre: a) que ás asembleas parroquiais non lles falte o ministerio sacerdotal; b) salvagardar e promove-la unidade da comunidade eclesial. Para colaborar nesta urxencia somos invitados na nosa diocese tanto os sacerdotes diocesanos coma os sacerdotes relixiosos, de cara a que nas nosas parroquias, por sinxelas que sexan, poida seguir conservándose a celebración da Eucaristía nos domingos e nos días de precepto.

1.4. CELEBRACIÓNS EN CAPELAS DE PAZOS E/OU CASAS SOLARIEGAS

A celebración do matrimonio canónico terá lugar de modo ordinario nos templos parroquiais que determina a vixente lexislación canónica contida no c. 1.118 en relación co c. 1.115 e concordantes.

Dada a frecuencia con que chegan peticións de parellas que solicitan celebrar a cerimonia relixiosa en capelas privadas, sexan ou non anexas a pazos, casas solariegas de turismo rural, etc. recórdase o apartado 3º das normas vixentes na Diocese desde o un de xaneiro de dous mil cinco: «se algún familiar do titular da capela, en grado de parentesco ata o cuarto grado de consanguinidade, desexa ter algunha desas celebracións en capela de titularidade familiar, deberá: 1) solicitar o pertinente permiso á Curia diocesana, facéndoo coa debida antelación que permita estudar as circunstancias que concorran nese caso e acreditar que algún dos contraentes é familiar directo ata o cuarto grado do propietario do pazo ou casa; ou que sexa o propio titular; 2) que teña en vigor o indulto ou licenza de oratorio; 3) que ese pazo ou casa solariega sexa anterior ó século XVIII. Finalmente, tanto os titulares do pazo ou casa coma os beneficiarios da concesión deberán estar en plena comunión coa Igrexa Católica». A capela deberá estar debidamente restaurada e ter a amplitude suficiente. Esta disposición ten carácter temporal, xa que o principio de igualdade dos fieis ante as normas canónicas oponse ó chamado principio de singularidade, que se trataría de impor coas continuas excepcións e

dispensas do dereito común. Esta limitación afecta de igual modo a outros actos de culto.

1.5. MATRIMONIO CANÓNICO DE ESPAÑOL/A CON ESTRANXEIRO/A

A) DOCUMENTACIÓN CIVIL.- Antes de que o sacerdote acepte a data proposta polos contraentes, o **estranxeiro/a** debe presentar a seguinte documentación:

- * **Certificación literal de nacemento**, debidamente legalizada pola autoridade competente. Entregarase a certificación orixinal e a tradución ó castelán ou ó galego, por traductor xurado. Expedida no trimestre anterior.
- * **Certificación de requisitos de capacidade para contraer matrimonio** segundo a lexislación dese Estado, expedida polo Consulado ou Embaixada do seu País en España. Traducida coma no caso anterior.
- * **Certificación de liberdade e solteiría** expedida pola Autoridade competente. Se o promotor residise no seu País dentro dos dous últimos anos, deberá presentar Certificación do Consulado ou da Embaixada que manifieste «se conforme á lexislación do seu País é necesaria ou non a publicación de Edictos, anunciando a pretensión de celebrar matrimonio». Traducido coma nos casos anteriores.
- * **Fotocopia do Pasaporte ou documento identificativo actualizados.**
- * **Certificado de empadramento** dos dous últimos anos. A parte española tamén deberá acompañar certificado de empadramento nas mesmas circunstancias.
- * *No suposto de que haxa **divorcio** e de que a sentenza estea dictada por un Tribunal estranxeiro, deberase acreditar ter obtido o exequatur pola Sá 1ª do Tribunal Supremo, ou do Xulgado que teña a competencia obxectiva e territorial.*

B) DOCUMENTACIÓN ECLESIAL PARA BAUTIZADOS.- Se a parte estranxeira está validamente bautizada: (sexa na Igrexa Católica ou nunha Igrexa non católica ou ben nalgunha Confesión proveniente da Reforma):

- * **Certificación actualizada do bautismo**, legalizada pola correspondente Autoridade da súa Igrexa ou Confesión. Deberá presentarse acompañada da traducción ó castelán ou ó galego, por traductor xurado. Expedida no semestre anterior.
- * **Certificación de liberdade, solteiría e capacidade para contraer matrimonio canónico** expedida pola competente Autoridade relixiosa, traducida ó castelán ou ó galego por traductor xurado. Dita certificación non será de data anterior a seis meses. Convén recordar que algunhas Igrexas e/ou Confesións da Reforma remiten ós testemuños emanados das Autoridades civís, non expedíndoas o Pastor.
- * **Prestar as caucións que norma a lexislación canónica**, previa á concesión da licenza que outorgará o Ordinario para proceder a este Matrimonio Mixto. Caucións que tamén deberán prestar as partes **cando unha non estea bautizada** para a dispensa do impedimento de cultos.

Para deixar constancia das circunstancias, tramitaráselle na parroquia da parte católica o expediente supletorio.

NOTA: No Boletín Oficial de novembro de 2006 contense outras aclaracións, pp. 643-644.

C) SÍNTESE DALGUNHAS DISPOSICIÓNS ANTERIORES REFERENTES AO MATRIMONIO CANÓNICO:

- 1) O expediente matrimonial será cumprimentado por algún dos párrocos que contempla o c. 1115: párroco do domicilio, do cuasi domicilio ou da residencia mensual do noivo/a. (Vid. BOA de Santiago, novembro 2008, pp. 662-63).

- 2) De conformidade coa tradición da nosa Diocese, o expediente orixinal do noivo e da noiva serán arquivados na parroquia da noiva; este párroco poderá conservalos alí, enviando o estadillo ao párroco da freguesía na que se celebre a voda, ou ben pode enviarlle os expedientes orixinais, deixando testemuño escrito no cartafol dos expedientes da parroquia da noiva. (Vid. BOA de Santiago, novembro 2008, páx. 663).
- 3) Os expedientes matrimoniais serán obxecto de atenta revisión na visita anual do Sr. Arcipreste e na Visita Pastoral.
- 4) Tanto a documentación civil como a canónica da parte estranxeira (caso de estar bautizado/a), será enviada a Vicaría Xeral antes de que o sacerdote instrutor acepte data para a voda. En España o matrimonio canónico ten efectos civís (como de todos é coñecido), por cuxo motivo hai que esmerarse no fiel cumprimento da lexislación civil e a canónica.
- 5) COMUNICACION AO XULGADO. Con data 7 de xullo de 2008, Prot. N223/08, o Secretario Xeral da Conferencia Episcopal Española comunicaba ás Dioceses de España o Acordo alcanzado co Instituto Nacional de Estatística polo que se regula a comunicación de datos estatísticos sobre matrimonios canónicos.

O Encargado do Rexistro Civil solicitará aos contraentes os datos estatísticos que pide a lexislación cando acudan a inscribir o matrimonio no Xulgado.

Polo cal, ata que se elaboren novos impresos, os Párrocos, ao comunicar a celebración do matrimonio canónico ao Rexistro Civil, eliminarán a segunda folla, de cor verde, destinada ao Instituto Nacional de Estatística. Isto é, farase como na actualidade.

D) «VODAS DE CONVENIENCIA OU DE COMPRACENCIA»

Enténdese por «vodas de conveniencia ou de compracencia» o fenómeno sociolóxico polo cal inmigrantes chegados a España programan (ben eles directamente ou ben pola intermediación de grupos dedicados a estes mesteres) a celebración dunha voda con parte española, coa finalidade de obter o permiso de residencia e/ou de amplialo, accedendo así máis facilmente a un contrato de traballo e a unha estancia prolongada.

Ante varias situacións irregulares que se están producindo segundo informacións provenientes doutras dioceses e as propias experiencias habidas no noso Arcebispado de Santiago de Compostela (o pasado mes de Novembro sete parellas provenientes do Levante español e de nixerianos presentáronse nunha parroquia urbana da nosa Diocese, achegando a documentación básica para casar, a resultas de cumprimentar o expediente canónico, tramitación que foi denegada), estímase necesario comunicar aos Srs. curas párrocos e encargados de freguesías:

Primeiro.- Detectouse a falsificación de certificacións de bautismo e de testemuños de solteiría. Ante estas circunstancias procede actuar con extrema cautela. Por iso é polo que soamente admitirase a documentación matrimonial que veña de Bispado a Bispado.

Segundo.- A xeneralización do fenómeno referido obriga a ser moi cautos na tramitación de expedientes matrimoniais daqueles inmigrantes que non teñan o domicilio ou permanencia estable na parroquia á que acoden para casar. Esta permanencia deberá ser acreditada mediante certificación do censo municipal. Constatáronse casos de inmigrantes que andaron «peregrinando» de parroquia en parroquia tratando de buscar un sacerdote que fóra «comprensivo e menos esixente». A parte española deberá tramitar o expediente na parroquia

do seu domicilio e desde o seu Bispado será reenviado ao Arcebispado de Santiago de Compostela o pertinente atestado canónico.

Terceiro.- A documentación civil da parte estranxeira deberá comprender: a) certificación literal, debidamente legalizada e traducida ao castelán ou ao galego por traductor xurado; b) constancia dos requisitos de capacidade e testemuño da necesidade ou non de publicar Edictos anunciando a pretensión de celebrar matrimonio, expedidos polo Consulado ou a Embaixada do respectivo Estado, tamén traducidos ao español ou ao galego por traductor xurado, e que sexan de data recente; c) fotocopia compulsada do pasaporte e do permiso de residencia en España.

Esta documentación civil da parte estranxeira deberá ser presentada nas Oficinas da Policía, Sección de Estranxeiría, para verificar se os datos achegados son correctos e que non existe fraude de lei.

Cuarto.- Se a parte estranxeira está bautizada na Igrexa católica: a petición da documentación canónica actualizada farase desde o Arcebispado de Santiago de Compostela ao Bispado desa parte.

Se a parte estranxeira foi bautizada noutra Igrexa ou Confesión cristiá, unha vez recoñecida esa documentación en Vicaría Xeral, concretarase o procedemento a seguir. Pode consultarse: Boletín Oficial do Arcebispado de Santiago de Compostela: xaneiro de 2007, pp. 54-55; febreiro 2007, pp. 173-174 e 192-193.

Quinto.- Coas disposicións precedentes non se trata de «sancionar» á inmensa maioría dos inmigrantes que, neste fluxo histórico das correntes migratorias, aflúen a España, como multitude de compatriotas nosos, e ata de familiares, desprazáronse a outras partes do mundo en tempos non afastados. Trátase de defender a propia dignidade do inmigrante e de evitar a extorsión de grupos de presión.

Os inmigrantes seguirán atopando nas institucións da nosa Diocese as atencións humanas, pastorais e relixiosas que sexan propias da Igrexa católica.

Sexto.- Encarécese aos sacerdotes encargados da pastoral parroquial o fiel cumprimento das disposicións canónicas e da lexislación civil no referente ao matrimonio canónico, ao ter este efectos civís en España.

Sétimo.- Cando un cidadán/a estranxeiro/a solicite recibir o Sacramento do Bautismo na Igrexa católica, faise necesario aplicar as disposicións canónicas vixentes na nosa Diocese para procurarlle a debida preparación relixiosa e pastoral, tal como se contén no Boletín Oficial do Arcebispado de Santiago de Compostela do mes de Febreiro do ano 2003.

1.6. CELEBRACIÓNS CULTUAIS E LITÚRXCAS EN LINGUA GALEGA

Para xeral coñecemento, relaciónanse seguidamente o estado das edicións litúrxicas en galego:

Misal Romano

Misal Romano (Edición en tamaño máis manual)

Misal Romano. Propio das dioceses de Galicia.

Ritual do Bautismo de nenos.

Ritual da Confirmación.

Ritual das Exequias.

Cantoral para a celebración das Exequias.

Ritual para os ministerios do Lector e do Acólito.

Ritual do Matrimonio.

Ritual das Ordenacións.

Directorio e ritual para os Ministros Extraordinarios da Eucaristía.

Cantoral Litúrxico Galego. Dez anos de encontros de música relixiosa en Pontevedra. (Cassettes, Partituras, Letras).

Leccionario I. Ciclo A.

Leccionario I. Ciclo B.

Leccionario I. Ciclo C.

Leccionario II (*). Feiras de Advento, Coresma e Pascua.

Leccionario II.(**) Feiras do tempo ordinario.

Leccionario III. (*) Propio dos Santos.

Leccionario III (**). Misas rituais, votivas e por algunhas necesidades

Diurnal.

Oración dos fieis.

Oracional Galego

A Santa Misa (tríptico para os fieis coas respostas da Misa).

1.7. ABANDONO DA IGREXA CATOLICA

a) **Procedemento.**- Cando un párroco reciba unha comunicación formal e suficientemente acreditada dun fregués notificándolle o seu abandono da Igrexa Católica ou pedíndolle «que o borre do libro de Bautizados», remitirá esa comunicación á Vicaría Xeral do Arcebispado. Desde esta enviarase fotocopia á parroquia de bautismo para a súa debida conservación no Arquivo Parroquial e daranse as oportunas disposicións para que quede constancia dese abandono. Como a pertenza á Igrexa é unha opción libre, en virtude dese abandono o bautizado rompe a plena comunión coa Igrexa Católica e mentres esta nesa situación non poderá acceder ós Sacramentos e Sacramentais; tamén non poderá ser padriño ou madriña en bautismos e confirmacións; para contraer matrimonio con persoa católica necesitará licencia do Ordinario, e no seu falecemento non contará con exequias eclesiásticas, a non ser que antes da morte teña dado algún sinal de arrepentimento; así mesmo, non poderá ser admitido válidamente nunha asociación oficial da Igrexa Católica.

b) **Tramitación do expediente.**- De conformidade coas Orientacións da Xunta Episcopal de Asuntos Xurídicos, o procedemento seguirase ante o Ordinario propio, que é o lugar do domicilio, cuasi-

domicilio ou lugar de residencia (c. 107), para facilitar o encontro co fiel e establecer o necesario diálogo pastoral. Se a petición de abandono se recibise na diocese de orixe ou na parroquia do bautismo, trasladarase, a través da Curia diocesana, á diocese de residencia. O procedemento realizarase na diocese, ante o Ordinario ou a persoa por el designada, e non nas parroquias.

c) **Expedición de Certificación.-** Para expedir algunha certificación da partida dunha persoa que teña renunciado formalmente á Fe Católica e así haxa constancia no acta bautismal, *é necesario que sexa solicitada por escrito polo propio titular, debidamente acreditado, ante o Vicario Xeral.*

d) **Fórmula de Comunicación.-** Cando un católico/a renuncia formalmente á Fe Católica e así conste en nota marxinal, a información que se faga ó sacerdote doutra parroquia quedará redactada da seguinte forma: **«Consultados os datos obrantes neste arquivo parroquial non consta que Don..... (ou Dona.....) pertenza na actualidade á Igrexa Católica».**

e) **Protección de Datos de Carácter Persoal.-** A *Lei Orgánica 13/1999, de 13 de decembro, de Protección de Datos*, norma unha serie de disposicións que é necesario ter en conta polos usuarios de soportes informáticos. Cómpre observar con precisión as *Recomendacións* emanadas da Xunta Episcopal de Asuntos Xurídicos, publicadas no B.O.A. de Santiago, novembro de 2004, pp. 547-553, é tamén as *recomendacións* sobre Protección de Datos que publicou o Director da Oficina Diocesana de Socioloxía e Estatística no B.O.A. de Santiago, decembro de 2004, pp. 639-641.

2. PARTE ADMINISTRATIVA

2.1. Visita arciprestal

Dispónse que os Srs. Arciprestes fagan a Visita Arciprestal ás parroquias do seu distrito ó longo do ano 2008, remesando á respectiva Vicaría Territorial un informe do estado do arquivo parroquial e da vida pastoral de cada unha das freguesías. As parroquias das que son titulares os Srs. Arciprestes serán visitadas polo Sr. Vicario Episcopal Territorial respectivo. Preténdese que a visita vaia máis alá dun mero formulismo; para iso tratarase de coñecer a vivencia pastoral da parroquia e a súa inserción no Plano Pastoral Diocesano. No vigente Estatuto do Arcipreste incorpórase un ANEXO co esquema dos puntos que debe ter en conta a devandita visita.

A administración económica das parroquias e entidades afectadas será contrastada anualmente polo arcipreste, a quen corresponde o deber e o dereito de que se cumprimenten e garden convenientemente os libros parroquiais, se administren con dilixencia os bens eclesiásticos e se conserve a casa parroquial coa debida atención (c. 555,1.3º e Estatuto do Arcipreste da Diocese de Santiago).

2.2. Atención ás parroquias vacantes

Perante moitos séculos á atención urxente canónico-pastoral as parroquias vacantes ou a aquelas que a imposibilidade do sacerdote non lle permitía actuar estivo prestada pola benemérita institución do «Sacerdote Sacramentario» polo que respecta a nosa Diocese con gratitude queda constancia das seguintes disposicións: Circulares de 30 de outubro de 1902; 10 de decembro de 1908; 28 de febreiro de 1919, e apartado 4 das Normas para a provisión do Oficio Parroquial na Arquidiocese de Santiago de Compostela do B.O.A. de abril de 1993, pp. 247 e 259.

A modificación substancial das circunstancias históricas, a carencia de sacerdotes, a necesidade de agrupar varias freguesías nunha unidade parroquial (aínda que conservando cada unha a súa personalidade xurídica) conlevan a necesidade de modificar o réxime desa atención dispoñendo que nesas situacións de urxencia asuma inicialmente o Arcipreste á atención canónico-pastoral, ata tanto o Prelado Diocesano non proceda a nomear Administrador Parroquial, en caso de haber vicario parroquial, por disposición canónica este asume a devandita atención. O apartado 2.3 do Estatuto do Arcipreste concreta estas atribucións.

2.3. Presentación das contas parroquiais

Para que a economía da diocese teña a transparencia necesaria e tamén para lograr que a Administración diocesana poida presentar uns balances e presupostos debidamente consolidados de toda a diocese, cómpre que tódalas e cada unha das institucións eclesiásticas que teñan personalidade xurídica pública e estean baixo a xurisdicción do Bispo diocesano cumpran coa obriga de presentar anualmente as contas, segundo determina o c. 1287. Neste sentido, é xa práctica diocesana que nos comezos de cada ano a Delegación Diocesana de Economía solicite o cumprimento desta obrigación, cada vez de máis obrigado cumprimento dadas as esixencias das autoridades civís.

Así mesmo, os administradores deben render contas ós fieis acerca dos bens que estes entregan á Igrexa (c. 1287.2).

2.4. Libretas bancarias co CIF do Arcebispado

As contas bancarias que conteñen os fondos parroquiais terán o CIF do Arcebispado de Santiago de Compostela e non un número do DNI do sacerdote ou doutra persoa. Nesta libreta deberán ser anotados tódolos ingresos e gastos da entidade. Con esta disposición trátase:

- a) de diferenciar o que é propio da entidade do que é propio do sacerdote;
- b) e, polo mesmo, evitar diferencias de interpretación cos familiares do sacerdote en caso de falecemento e/ou de incapacidade dispositiva. A titularidade dos depósitos e contas da Igrexa ou do Santuario debe ser sustentada por esa persoa xurídica, e, en ningún caso, por outras persoas físicas, sexan estes fondos conservados en cartillas de aforro, contas correntes, valores do Estado, etc..

2.5. Depósitos en Parroquias

En orde a unha mellor administración do patrimonio financeiro, cada entidade poderá ter na súa conta bancaria corrente unha cantidade que será concretada anualmente polo Sr. Económico diocesano. Os depósitos financeiros que sobrepasen o importe sinalado, serán ingresados na Administración Diocesana ó nome da Parroquia ou do Santuario, coas garantías necesarias de rendibilidade a favor da entidade titular. Caso de ser necesario, a entidade titular poderá dispoñer destes fondos, total ou parcialmente, se os necesita, previo escrito dirixido ó Sr. Arcebispo.

2.6. Concesións de axudas e subvencións

Para acceder ás subvencións e/ou ás axudas provenientes dos fondos diocesanos, é necesario, ademais da correcta tramitación do expediente, ter presentado as contas dos exercicios anteriores e ter actualizado o abono da cota institucional que afecta ó Instituto de Sustentación do Clero (ISC). A cantidade concedida será remesada á libreta subliñada no apartado 2.4.

2.7. Arquivos parroquiais

Encaréceneselles ós encargados e responsables dos arquivos parroquiais que se esmeren en prestár-lle-los coidados axeitados para evi-

ta-la perda ou destrucción dos libros ou documentos obrantes nos mesmos, así como ter ó día as anotacións e asentos.

No ano 1977 dispúxose que se fosen concentrando no Arquivo Histórico Diocesano os arquivos parroquiais cos libros e documentos anteriores ó ano 1900. (cfr. BOA de Santiago de Compostela 1975, pp. 225-226; ano 1976, pp. 435-437; ano 1977, p. 536).

É de todos coñecido que cada vez son máis as parroquias que non teñen sacerdote residente e que, por unha parte as rectorais deshabitadas carecen das necesarias medidas de seguridade, e por outra as rectorais habitadas non sempre dispoñen de espacios apropiados para concentrar alí os diversos arquivos que ten ó seu cargo o sacerdote. Para remediar esta situación, proseguirase a campaña de recolle-los arquivos parroquiais coa finalidade de incorporar ó Arquivo Histórico Diocesano os libros e documentos anteriores ó ano 1900 existentes nos arquivos parroquiais. Nestes testemuños documentais temos un patrimonio que prioritariamente é do pobo cristián, pero que tamén ten a súa incidencia na sociedade civil. Axudando a conserva-lo recibido, seguimos facendo presente a memoria histórica.

Nos arquivos parroquiais, a tenor do c. 535, procurarase coidar con esmero os libros parroquiais de bautizados, de matrimonios e de defuntos, debendo o párroco ou encargado do arquivo facer con dilixencia as anotacións prescritas nos cc. 877.1, 895, 535.1.2, 1.121, 1182. Ós libros anteriores débeseles engadir por dereito particular: libro de culto e fábrica, de inquilinato, de confirmados, e de confrarías, así como copia dos documentos que acreditan a titularidade dos bens. A devandita relación deberá ser complementada cun libro específico para reseña-las Visitas Pastorais e outros acontecementos parroquiais de singular releve. Tamén se conservarán os expedientes relativos á celebración dos sacramentos, licencias para dar sepultura en cemiterios parroquiais, relación de expedición dos títulos de usufructo para sepulturas subterráneas e/ou para panteóns aéreos. Igualmente cómpre lembra-la obriga de conserva-los Boletíns Oficiais do Arcebispado e encadernalos axeitadamente. As parroquias

que non teñan sacerdote residente non recibirán a partir de agora o Boletín Oficial do Arcebispado.

Lémbraleslles ós encargados dos Arquivos Parroquiais a obriga de asentar nos libros correspondentes as partidas sacramentais, procurando facelo con pluma e tinta indeleble, con letra clara e fidelidade nos datos. O feito de non asenta-las partidas nos libros ou deixando constancia dos datos soamente no ordenador, é un grave incumprimento dunha parte do Ministerio Parroquial e pode ademais causar-lles ós fieis serios prexuízos. Os Sres. Arciprestes vixiarán con frecuencia o cumprimento desta disposición.

2.8. Expedición de certificacións, informes, etc.

O sacerdote encargado do arquivo parroquial é o responsable de velar polo coidado dos libros e documentos obrantes no mesmo, así como de acreditar axeitadamente a expedición das certificacións e informes solicitados por persoas interesadas. Desde hai algún tempo constátase como unha «delegación» desta responsabilidade administrativa en persoas que non están debidamente acreditadas nin son suficientemente coñecidas na Curia Diocesana. O asinamento (i.e. a firma) dos documentos expedidos debe ser cometido específico do sacerdote responsable do arquivo; se ten un laico en funcións de secretario, deberá comunicarlle á Curia os datos identificativos e a rúbrica que emprega usualmente. «Non fan fe as inscricións orixinais non firmadas, os testemuños ou certificacións non expedidos con firma e selo, nin as copias non conformadas nin visadas» (cfr. Tomás Muníz Pablos, *Procedementos Administrativos* 111, Sevilla 1926, p. 300).

2.9. Instituto de Sustentación dos Clérigos (ISC)

A aplicación á nosa diocese das disposicións previstas nos cc. 1272 e 1274.1 do vixente CIC, referente ós Igrexarios e outros bens afectados ó sustento dos cregos ó servizo da diocese conlevará unha

transformación radical da forma usual de como vimos actuando desde tempo inmemorial. Estes canons, en sintonía cos principios do Concilio Vaticano II, introducen profundas innovacións ó transcenderen o chamado «sistema benefical» en favor dunha concepción ministerial dos sacerdotes. Na vixente normativa canónica rómpese o nexa que tradicionalmente existía entre o oficio canónico e o dereito a percibi-las rendas anexas ó oficio polo dote. Hoxe ningún eclesiástico vive do que renda o beneficio, senón que vive do que se lle retribúe como contrapartida á prestación do seu servizo ministerial. As rendas orixinadas polos bens beneficiais están destinadas a complementa-la gratificación que se lles pasa ós sacerdotes para constituí-la remuneración congrua dos clérigos ó servizo da diocese.

As experiencias levadas a cabo na nosa diocese durante os pontificados de Mons. Don Ángel Suquía Goicoechea e de Mons. Don Antonio María Rouco Varela, coas denominadas «explotacións económicas modernas», necesitan ser retomadas e ser aplicadas ó conxunto dos bens que teñen como función axudar ó sostemento dos cregos, de xeito que se manifeste a solidariedade entre as institucións e as persoas. As reformas feitas enmárcanse dentro dos criterios que contempla o «Segundo Decreto Xeral da Conferencia Episcopal Española sobre Normas Complementarias ó Novo Código de Dereito Canónico» (cfr. BOCEE 2, 1985, pp. 60-65) e restante normativa emanada da mesma. A acomodación da nosa praxe tradicional á normativa canónica vixente foi estudada polo Consello Presbiteral ó longo de diversas sesións perante os anos 1997 e 1998, propostas que foron sancionadas polo Arcebispo, Mons. Don Julián Barrio Barrio, en Decreto asinado o 18 de novembro de 1998, complementadas logo por outro Decreto asinado polo Arcebispo o 26 de xaneiro de 1999 (cfr. BOA de Santiago de Compostela, decembro 1998, pp. 645-660, e BOA de Santiago de Compostela, xaneiro 1999, pp. 36-43). A Delegación Diocesana de Economía está a considerar a actualización do Decreto de 26 de xaneiro de 1999.

Mentres esta nova Normativa vai sendo aplicada (isto conleva analiza-la natureza xurídica dos bens tradicionalmente afectados ó sostemento dos clérigos), pídeselles ós párrocos e responsables de parroquias coiden adecuadamente as documentacións e escrituras dos bens inmobles e mobles, impidan a introducción de servidumes; víxien a defensa das augas de regadío e das traídas das rectorais, estean atentos á lexislación sobre os arrendamentos e procuren ter ó día os contratos de aluguer ou arrendamento; presten especial atención cando se elaboren as Normas Urbanísticas nos respectivos Concellos, etc.

A Delegación Diocesana de Economía está a abordar un amplo proxecto para inscribir no Rexistro da Propiedade os bens eclesiásticos, polo que se roga a máxima colaboración dos sacerdotes.

2.10. Xubilación dos sacerdotes

Por Acordo da Asemblea Plenaria da Conferencia Episcopal Española, do mes de novembro de 1994, os sacerdotes diocesanos que teñan cumpridos 65 anos de idade e reúnan os requisitos regulamentarios que contempla a vixente lexislación poderán solicita-la xubilación civil, acolléndose ós beneficios do Réxime da Seguridade Social do Estado. Esta xubilación civil obtida ós 65 anos non conleva a xubilación canónica, á que se accederá unha vez cumpridos os 75 anos, momento no que, di o Art. 3 do devandito Decreto Xeral da Conferencia Episcopal Española: «A xubilación canónica dos presbíteros procederá segundo a lexislación prevista no c. 538,3 para os párrocos». Cando haxa de mediar **proposta** do Ordinario para que a Administración Pública proceda ó nomeamento dun sacerdote para o servicio dalgunha actividade docente ou de convenio administrativo, esa **proposta non se fará se o sacerdote ten cumpridos os 65 anos.**

3. INTERVENCIÓNS EN CEMITERIOS PARROQUIAIS

Con relación á problemática que se está presentando nestes cemiterios, é necesario que os señores curas con cargo parroquial recorden os seguintes aspectos da vixente lexislación:

1.- *Lexislación canónica*. Está contida nos cc. 1.240-1.243 do vixente *Código de Dereito Canónico* e nas *Normas Xerais sobre cemiterios parroquiais da diocese de Santiago de Compostela* (cfr. BOAS de Santiago de Compostela, 1981, 290-295). Resúmese o máis principal:

- a) Para que un cemiterio poida te-la condición de cemiterio parroquial *católico debe cumpri-los seguintes requisitos: que o terreo sexa propiedade da Igrexa Católica; que reúna as condicións esixidas tanto pola lexislación canónica como pola civil vixente en cada momento; sexa administrado, coidado e conservado baixo a vixilancia da Igrexa.*
- b) Non se autorizará a construción ou ampliación dun cemiterio parroquial en terreos de propiedade de persoas, institucións ou asociacións distintas da Igrexa parroquial ou diocesana. Tampouco se autorizará a construción dun cemiterio parroquial en terreos cedidos por testamento ou con promesa de entrega ou en masas comúns procedentes da Concentración Parcelaria ou similares, mentres a Igrexa non adquira a plena posesión dos mesmos. Así mesmo non será autorizada a construción de panteóns ou de sepulturas soterradas en terreos particulares, anexos ó cemiterio, co fin de incorporalos posteriormente.
- c) A administración dos cemiterios parroquiais correspóndelle ó Párroco, asistido polo consello parroquial de economía. A asesoría técnica é competencia da Delegación Diocesana de Economía e da Comisión de Arte Sacra. O párroco e o consello parroquial darán as oportunas orientacións para a conservación e o coidado dos cemiterios, determinando as aportacións económicas dos propietarios de panteóns.

- d) Para a construción, ampliación ou reforma dun cemiterio parroquial requírese a licencia escrita do Ordinario, previos os trámites que contempla o art. 13, apartados 2 e 3, das Normas Xerais da diocese.
- e) A concesión de títulos de usufructo axustarase ós arts. 15-18 das Normas Xerais da diocese. As solicitudes serán firmadas directamente polos propios interesados; esta esixencia administrativa trata de evitar posteriores reclamacións, como, p.e. «que o párroco non transmitiu axeitadamente a petición do solicitante», etc. No informe, o sacerdote encargado do cemiterio parroquial especificará o número da parcela que se constrúe, e elaborará, se non o ten xa presentado na Curia, un sinxelo plano do cemiterio no que se detallen as parcelas *ocupadas*, as *edificables*, e as que deben quedar *libres*.
- f) Cando a construción ou ampliación do cemiterio se leve a cabo en terreos pertencentes a fincas do igrexario, o importe dos solares dos panteóns e/o das sepulturas soterradas pasará ó Instituto para o sostemento dos cregos, aínda que para a fábrica do templo poderá ser incorporada unha cantidade adicional.

2.- *Lexislación Civil.*- Na actualidade esta Lexislación está contida no *Decreto 134/1998, do 23 de abril, sobre policía sanitaria mortuoria*, provinte da Consellería de Sanidade e Servizos Sociais (cfr. Diario Oficial de Galicia (D.O.G) do 11 de maio de 1998. Tamén convén prestar atención á Lei 8/1995, de 30 de Outubro, do *Patrimonio Cultural de Galicia* (cfr. D.O.G. de 8 novembro de 1995) e ás Normas Complementarias e Subsidiarias do Planeamento das Provincias de A Coruña, Lugo, Ourense e Pontevedra (cfr. D.O.G. de 19 xuño de 1991, especialmente o Art. 30.2.b).

2.1.- Artigo 51 do devandito Decreto: «**Documentación de expedientes para a autorización de nova construción e ampliación de cemiterios.**»

1.- Os expedientes para a autorización de nova construción e ampliación dos cemiterios serán instruídos polos concellos. O expediente deberá contar coa seguinte documentación:

- a) Instancia da entidade propietaria.
- b) Lugar de radicación.
- c) Informe urbanístico favorable do Concello.
- d) Autorización da Consellería de Política Territorial, Obras Públicas e Vivenda, nos supostos en que esta sexa preceptiva, de conformidade co disposto no Artigo 74.4º da Lei 1/1997, do 24 de marzo, do solo de Galicia.
- e) Informe xeolóxico favorable dos terreos, profundidade da capa freática, dirección das correntes de augas subterráneas, permeabilidade do terreo e demais características que acrediten que non hai perigo de contaminación de ningún establecemento de auga.
- f) Memoria e planos subscritos por técnico competente nos que se farán constar a extensión e capacidade previstas, distancia mínima en liña recta a construción existente mais próxima ou terreo urbanístico apto para ela, comunicación coa zona urbana, distribución de distintos servicios, recintos, edificios e xardíns, e clase de obra e materiais que se han de empregar nos muros de cerramento e nas edificacións.

O Artigo 54 di: «**Proxecto de ampliación.** Para a aprobación dun proxecto de ampliación dun cemiterio existente teranse que observar os mesmos trámites e condicións que para os de nova construción, excepto no referente á distancia prescrita no Artigo 47 para aqueles cemiterios autorizados antes da entrada en vigor do presente Decreto, da que quedan eximidos, así como do establecido no punto d) do Artigo 51. Respecto dos exceptuados emitirá informe preceptivamente a Dirección Xeral de Patrimonio Cultural e non a Consellería de Política Territorial». Pola súa parte o citado Artigo 47 refírese á «**Zona de protección:** Arredor do solo destinado á construción dun

novo cemiterio establecerase coma zona de protección una franxa de 50 mts. de longo totalmente libre de todo tipo de construción, medida a partir do peche exterior do cemiterio». O Artigo 63 contempla nos seguintes termos o referente ó «**Libro Oficial**» dispoñendo: «Os lugares especiais e os cemiterios de tales características, en virtude das licencias legais correspondentes, disporán dun libro oficial onde se inscribirán os datos que se determinen regulamentariamente».

2.2.- A Administración civil entende por AMPLIACIÓN dun cemiterio: «A extensión fóra dos seus muros de peche, con inmediatez física deles, ou o aumento do número total de sepulturas previstas no proxecto inicial» (Artigo 3). No Boletín Oficial do Arcebispado do mes de Outubro de 1999, pp. 619-633, atópase publicado o devandito Decreto 134/1998, do 23 de Abril, sobre Policía Sanitaria Mortuoria, e mais unhas aclaracións provenientes da Vicaría Xeral.

* * * * *
* * *
*

4. ANOTACIÓN DOS ENTERRAMENTOS NOS LIBROS SACRAMENTAIS DA PARROQUIA

Para seguir conservando a fiabilidade histórica dos nosos libros sacramentais, é necesario que o Sr. Cura rector da freguesía inscriba no libro de defuncións os enterramentos dos seus fregueses, deixando constancia no asentamento ou partida se o sepelio tivo lugar no cemiterio parroquial, ou no cemiterio municipal, ou no cemiterio veciñal (caso de existir tamén na parroquia estes últimos). Igualmente quedará constancia de todos aqueles enterramentos de fieis católicos provenientes de outras parroquias e que reciban sepultura ben no cemiterio parroquial ou ben en cemiterios propios de algunha outra entidade (p.e., Concello, Asociacións, etc.), sempre que as familias afectadas fagan a pertinente comunicación de datos.

5. CONSERVACIÓN DO PATRIMONIO CULTURAL DA IGREXA

Ó longo dos séculos, e dentro das súas posibilidades económicas, a Igrexa, creou, conservou e transmitiu un valioso Patrimonio Cultural, certamente ó servizo da Fe Cristiá, pero tamén aberto ós valores da Arte, da Cultura, da Historia, etc. Desde hai anos, as Autoridades Cívís, os expertos e a sociedade en xeral séntense tamén motivados para que ese Patrimonio poida ser conservado e ofrecido á consideración do pobo. Por este motivo, recórdaselles os cregos encargados da súa custodia que non procedan á realización de reformas ou de restauracións sen o debido asesoramento técnico dos Organismos competentes e a preceptiva autorización diocesana. Cando sexa necesario recadar informes e/ou licencias da Consellería de Cultura para as intervencións que se teñan que levar a cabo, a tramitación farase desde a Comisión Diocesana de Arte Sacra ós Organismos competentes da Xunta de Galicia. Tanto a lexislación canónica coma a civil tratan de protexer este Patrimonio e recordan a seria responsabilidade dos encargados da súa custodia.

6. OUTRAS DISPOSICIONS ANTERIORES

- *Celebración do matrimonio canónico con estranxeiro/a* (BOA de Santiago de Compostela decembro 1998, p. 663).
- *Celebracións Litúrxicas en Sábado Santo* (BOA de Santiago de Compostela 1989, p. 77).
- *Certificacións civís nos expedientes matrimoniais* (cfr. BOA de Santiago de Compostela, novembro 2002, p. 687; idem, novembro 2004, p. 565).
- *Circular do Ministerio de Xustiza sobre duplicidade de matrimonios* (BOA de Santiago de Compostela 1986, p. 82).
- *Decreto de Constitución do Instituto Canónico para o Sostemento dos Clérigos* (BOA de Santiago de Compostela decembro 1998, pp. 645-660).
- *Decreto de homologación de títulos de párroco* (BOA de Santiago de Compostela 1994, pp. 467-468).
- *Decreto de retribucións: Normativa diocesana para o ano 1999 en materia económica* (BOA de Santiago de Compostela xaneiro 1999, pp. 36-43).
- *Decreto sobre actualización dos Aranceis Diocesanos e Normas Litúrxicas* (BOA de Santiago de Compostela 1980, pp. 43-50).
- *Decreto sobre Cemiterios Parroquiais* (BOA de Santiago de Compostela 1981, pp. 290-295).
- *Directorio Diocesano de Confirmación* (BOA de Santiago de Compostela 1987, pp. 531-547).
- *Documentación Canónica para a admisión á Primeira Comunión* (BOA de Santiago de Compostela 1996, p. 281).
- *Elenco de Disposicións para o ano 2005* (cfr. BOA de Santiago, xaneiro 2005, pp. 42-68).
- *Elenco de Disposicións para o ano 2006* (cfr. BOA. de Santiago, xaneiro 2006, pp. 27-66).
- *Elenco de Disposicións para o ano 2007* (cfr. BOA. de Santiago, xaneiro 2007, pp. 29-73; febreiro 2007, pp. 150-193).
- *Elenco de Disposicións para o ano 2008* (cfr. BOA de Santiago, xaneiro 2008, pp. 36-82; febreiro 2008, pp. 164-209).

- *Expediente matrimonial e partida de Bautismo* (BOA de Santiago de Compostela 1996, p. 682 e BOA de Santiago de Compostela 1997 p. 596).
- *Expedientes matrimoniais e certificacións* (BOA de Santiago, novembro 2007, pp. 780-784).
- *Lexislación da Comunidade Autónoma de Galicia sobre Cemiterios* (BOA de Santiago de Compostela 1999, pp. 619-632) e unhas aclaracións provenientes da Vicaría Xeral (idem, p. 633).
- *Matrimonio con parte non bautizada na Igrexa Católica* (cfr. BOA de Santiago, novembro 2006, pp. 643-644).
- *Matrimonios Mixtos: Motu Proprio do papa Paulo VI polo que se establecen Normas sobre os matrimonios mixtos, de 31 de marzo de 1970* (BOA de Santiago de Compostela 1970, pp. 256-264) e Normas da Conferencia Episcopal Española sobre esa mesma materia (BOA de Santiago de Compostela 1971, pp. 82-88).
- *Ministro do Sacramento da Confirmación* (cfr. BOA de Santiago de Compostela, decembro 2000, pp. 642-643; idem, novembro 2002, pp. 684-685; idem, BOA novembro 2004, pp. 560-562).
- *Normas para a provisión do Oficio Parroquial na Arquidiocese de Santiago de Compostela* (BOA de Santiago de Compostela 1993, pp. 238-264).
- *Normativa diocesana sobre fotografías nos actos de culto* (BOA de Santiago de Compostela 1990, pp. 432).
- *Nota da Vicaría Xeral sobre o Bautismo de nenos* (BOA de Santiago de Compostela 1982, pp. 107-108; véxase tamén «Instrución sobre o Bautismo de nenos» da Congregación para a Doutrina da Fe, de 20 de outubro de 1980, en BOA de Santiago de Compostela 1981, pp. 30-42).
- *Nota sobre cuestións nos templos* (BOA de Santiago de Compostela 1996 p. 281).
- *Orientacións para a atención pastoral dos católicos orientais en España* (cfr. BOA de Santiago de Compostela, decembro 2003, pp. 587-597)
- *Orientacións para a Iniciación Cristiá de persoas maiores de 7 anos non bautizadas* e Decreto do Sr. Arcebispo (textos en caste-

lán e galego: BOA de Santiago de Compostela, febreiro 2003, pp. 130-152).

- *Outras disposicións de Vicaría Xeral*, BOA de Santiago, novembro 2008, pp.655-668, pp. 671-685.
- *Partida de Bautismo no expediente matrimonial* (cfr. BOA de Santiago de Compostela, novembro 2002, p. 682-683; idem, B.O.A. novembro 2004, p. 563).
- *Partida de Bautismo para padriños/madriñas en bautismos e confirmacións* (cfr. BOA de Santiago de Compostela decembro 2001, p. 596; idem, novembro 2002, p. 685; idem, novembro 2004, p. 563).
- *Presentación do Directorio de Pastoral Familiar* (BOA de Santiago de Compostela 1981, p. 235). Este Directorio foi publicado en separata.
- *Recomendacións acerca do modo de proceder en materia de protección de datos persoais dos fieis* de la Junta Episcopal de Asuntos Jurídicos (cfr. BOA de Santiago de Compostela, novembro 2004, pp. 547-553).
- *Recomendacións sobre protección de datos*, presentadas polo Director da Oficina Diocesana de Socioloxía e Estatística (cfr. BOA de Santiago, decembro 2004, pp. 639-641).
- *Regulamento do Fondo Común Diocesano de Bens* (BOA de Santiago de Compostela 1983, pp. 339-346).
- *Trámite de asuntos na Delegación Diocesana de Economía* (BOA de Santiago de Compostela 1990, pp. 248-249; véxase tamén BOA de Santiago de Compostela 1980, p. 690).
- *Vodas de conveniencia ou de compracencia* (BOA de Santiago, decembro 2007, pp. 913-918).

Santiago de Compostela, 20 de febreiro de 2009

Asdo./Víctor B. Maroño Pena
Vicario Xeral

2. ANEXO PROVENIENTE DA ADMINISTRACIÓN DE XUSTIZA PARA O MATRIMONIO CIVIL

Documentación necesaria para iniciar el expediente:

1. SOLTEIROS, MAIORES DE IDADE E ESPAÑOIS

- a)- Certificación literal de nacemento (solicítase no Rexistro Civil do lugar de nacemento).
- b)- Fe de vida e estado (solicítase no Rexistro Civil do lugar de residencia).
- c)- Certificación de empadramento da poboación onde residisen os dous últimos anos (solicítase nos Concellos correspondentes).

2. DIVORCIADOS

Ademais dos documentos do apartado 1º, necesitan:

- a)- Certificación literal de matrimonio onde conste a anotación marxinal do Divorcio (solicítase no Rexistro Civil do lugar de matrimonio).
- b) Testemuño da Sentencia de Divorcio, en onde conste a firmeza da mesma (solicítase Xulgado no que se promoveu o Divorcio).

3. VIÚVOS

Ademais dos documentos do apartado 1º, necesitan:

- a)- Certificación literal do matrimonio (solicítase no Rexistro Civil do lugar do matrimonio).
- b)- Certificación literal de Defunción doutro cónxuxe (solicítase no Rexistro Civil do lugar da defunción).

4. ESTRANXEIROS

Ademais dos documentos do apartado 1º, necesitan:

- a)- Certificación literal de nacemento, debidamente legalizada e traducida ó castelán, polas autoridades competentes.
- b)- Certificación do Consulado ou Embaixada do seu país en España, na que se especifiquen cales son os requisitos de capacidade para contraer matrimonio, segundo a lexislación actual.
- c)- Se o promotor residise no seu país dentro dos dous últimos anos, deberá presentar certificación do Consulado ou Embaixada que determine se conforme á lexislación do seu país é necesario ou non a publicación de Edictos, anunciando a pretensión de celebrar matrimonio.

* *Testemuño actualizado de residencia en España.*

OBSERVACIÓNS

No suposto de que a sentenza de Divorcio estea dictada por un Tribunal estranxeiro, deberase acreditar ter obtido o *executur* pola Sala 1ª do Tribunal Supremo.

CANCILLERÍA

SACERDOTE FALLECIDO

El Rvdo. Sr. D. *Eladio González Tuset* falleció el 30 de enero de 2009. Había nacido en la parroquia de Lestón el 15 de mayo de 1928. Después de haber realizado los estudios de Teología en el Seminario Conciliar Compostelano, recibió el orden sacerdotal el 31 de mayo de 1952, en el XXXV Congreso Eucarístico Internacional, celebrado en Barcelona. Fue nombrado ese mismo año coadjutor de Cuntis. A comienzos de 1954, se traslada como párroco a la parroquia de Armentón. Permanecería en ella hasta 1975, cuando es nombrado ecónomo de Sísamo y Goyanes. En 1985 se le une la feligresía de San Verísimo de Oza. Ejerció como arcipreste de Bergantiños desde 1987 hasta el año 1994. En 1998, presentó la renuncia a sus cargas pastorales. Después de su funeral, celebrado en Carballo, fue enterrado en el cementerio parroquial de Laracha.

D.E.P.

* * * * *
* * *
*

DELEGACIÓN D. DE MEDIOS DE COMUNICACIÓN SOCIAL

ASAMBLEA NACIONAL DE DELEGADOS DIOCESANOS DE MEDIOS DE COMUNICACIÓN SOCIAL 2009

Mons. Juan del Río Martín, arzobispo Castrense de España y Presidente de la CEMCS ha convocado a los Delegados Diocesanos de MCS a la Reunión anual de 2009 que se celebró en Madrid los días 16 y 17 de febrero en la Casa de la Iglesia, Añastro 1. En conformidad al Programa diseñado por la Comisión Episcopal de Medios y que presentó a la Asamblea el Director del Secretariado de la CEMCS el *Rvdo. D. José María Gil Tamayo*, tras el saludo de *Mons. Juan del Río* a los asistentes.

En la mañana del día 16 pronunció la I Ponencia el *P. Federico Lombardi, S.I. Director de la Sala de Prensa de la Santa Sede, de Radio Vaticano y del Centro Televisivo Vaticano* con el título: «*Los Medios de Comunicación Católicos: La Experiencia Comunicativa*» de la Santa Sede.

Tras un diálogo y breve descanso se procedió a la lectura de la II Ponencia a cargo de *Dª Ana Azurmendi*, profesora de la Facultad de Comunicación de la Universidad de Navarra, con la exposición y desarrollo del tema «*Derecho y Ética de la Comunicación*».

Le siguió el consabido diálogo.

Ya por la tarde, a las 16 horas, se celebró el acto de la mesa redonda en torno al tema: «*Del dicho al hecho: el tono ético de los me-*

dios hoy». Han intervenido Ernesto Saénz de Beruaga, José Antonio Sentís, José Javier Esparza y Juan Ramón Plana. Hizo de Moderadora: Elsa González.

La III Ponencia, a las 18.30, corrió a cargo de *Don Fernando G. Urbaneja*, presidente de la Asociación de la Prensa de Madrid. Expuso el tema «*Profesionalidad y Ética en la Comunicación Social*».

El martes, día 17 inició la IV Ponencia de la Asamblea, el *Dr. D. Javier Nó Sánchez*, Catedrático de Tecnología de la Información de la Facultad de Comunicación de la Universidad Pontificia de Salamanca.

Expuso y amplió el tema: «*Nuevas tecnologías, nuevas relaciones. Apuntes para una nueva comunicación*».

Tras un descanso se procedió al desarrollo del tema: «*Panel de Experiencias sobre la comunicación de la Palabra de Dios*». Han intervenido: Ángel Gómez Escorial, Esteban Munilla, Manuel Mª Bru y José Antonio Martínez Puche. Realizó el papel de moderador: *D. Juan Díaz Bernardo*, Delegado Diocesano de MCS de Toledo.

En torno a las 16.00 h. se inició el acto conjunto de presentaciones: 1) *Nueva Web de la Cadena Cope* www.cope.es y 2) *Auditmedia datos para la estrategia de la comunicación*. Sobre las 17.00 h. se efectuó la reunión por zonas o regiones pastorales en la Casa de Ejercicios de la Anunciación (Arturo Soria, 228). Representó a la Delegación de la Diócesis compostelana la Directora del Secretariado de MCS la Srta. Silvia Rozas, en la ausencia del Delegado Diocesano P. José Isorna, OFM, el cual, por razones personales, no pudo participar en los actos de la Asamblea nacional.

Por último, consignar que a las 18.30 horas se realizó la puesta en común de las conclusiones de los grupos y de la Asamblea, clausurándose los actos por los directivos de la CEMCS.

La temática de las Ponencias se realizó genéricamente con estudios entorno a la «*Infoética: Por una Comunicación Social, a la medida de la dignidad humana*».

Por otra parte, la Comisión Episcopal de Medios de Comunicación Social, puntualizó como objetivos prioritarios de la Asamblea los siguientes:

- 1) Concienciar a los participantes sobre la importancia pastoral de difundir aún más en el mundo de la comunicación la reflexión y responsabilidad ética.
- 2) Reflexionar sobre la problemática ética que aparece hoy en los distintos medios o sectores de la comunicación.
- 3) Favorecer desde las delegaciones y secretariados diocesanos de MCS encuentros de estudio y diálogo sobre la responsabilidad ética de los medios con empresarios, profesionales y usuarios.
- 4) Estudiar las posibilidades pastorales y comunicativas que ofrecen las nuevas tecnologías, a la luz del lema de la próxima Jornada Mundial de las Comunicaciones Sociales: «Nuevas tecnologías, nuevas relaciones. Promover una cultura de respeto, de diálogo, de amistad».
- 5) Entrar en contacto con algunas experiencias mediáticas que contribuyen a un mayor conocimiento y difusión de la Palabra de Dios en sintonía con el reciente Sínodo de los Obispos.
- 6) Consolidar y fomentar encuentros de delegados de MCS a fin de compartir experiencias y poder realizar proyectos conjuntos.

Datos económicos informativos para quienes no participaron en la Asamblea de Delegados Diocesanos. Los actos se verificaron en la Casa de la Iglesia, Añastro, 1 de Madrid. Y el alojamiento de los asambleístas se realizó en la Casa de Ejercicios Ntra. Sra. de la Anunciación, Arturo Soria, 228. Teléfono: 913 597 861. El importe de la Asamblea: Residencia 40 euros, pensión completa. Comida 17 euros, cena, 15 euros. Inscripción: 70 euros.

DELEGACIÓN PARA EL CLERO

1. PRÓXIMAS CONVOCATORIAS PARA EL CLERO DIOCESANO

1) Jornada de reflexión sobre la Espiritualidad de Comunión

Esta jornada se encuadra dentro de la Dimensión comunitaria del Plan Pastoral Diocesano 2008/2009: «De la Misa a la Misión a través de la Comunión».

- **Objetivo:** Se pretende realizar una profunda reflexión sobre el tema de la Comunión y dar claves para poder vivir hoy una auténtica espiritualidad de Comunión.

- **Fecha:** martes, **17 de marzo** de 2009.

- **Hora:** De 10:30 a 16:30.

- **Lugar:** Casa diocesana de Ejercicios Espirituales de **Santiago de Compostela**.

- **Ponente:** **D. Ángel Carreras Gascón**, Profesor de «Esencia del Cristianismo» en la Facultad de Filosofía y Capellán de la Facultad de Derecho en la Universidad Complutense de Madrid.

2) Misa Crismal

Bendición de los Santos Óleos y renovación de las promesas de la Ordenación. Se adelanta, como es habitual, al Martes Santo, **7 de Abril** de 2009.

3) Peregrinación al sepulcro de San Juan de Ávila en Montilla (Córdoba)

Tendrá lugar del 13 al 17 de Abril de 2009, lunes a viernes de la Semana de Pascua, según el siguiente itinerario:

- Lunes, 13 de Abril: Santiago de Compostela – Ávila.
- Martes, 14 de Abril: Ávila – Córdoba.
- Miércoles, 15 de Abril: Córdoba – Montilla – Córdoba.
- Jueves, 16 de Abril: Córdoba – Sevilla – Cáceres.
- Viernes, 17 de Abril: Cáceres – Santiago de Compostela.

Precio: 400 € (habitación doble) / 465 € (habitación individual).

Organización técnica del viaje: Halcón Viajes.

Inscripciones: La plaza quedará reservada al hacer un **ingreso de 100 €** en la cuenta de Caixa Galicia: 2091-0379-61-304000338, **antes del 13 de Marzo de 2009**. Se ha de indicar el nombre de la persona y el tipo de habitación elegida. El resto del dinero se ingresará en la misma cuenta antes del 8 de Abril.

Información: Ricardo Vázquez (tlfno. 629-244540).

2. LISTA DE SACERDOTES QUE CELEBRAN SUS BODAS DE DIAMANTE, ORO Y PLATA SACERDOTALES EN 2009

Los sacerdotes incluidos en esta lista serán homenajeados el día de la fiesta San Juan de Ávila, que en nuestra Archidiócesis se adelanta al viernes 8 de Mayo.

BODAS DE DIAMANTE (ORDENADOS EN 1949):

Cardeso Liñares, José; Delegación Arte Sacro.
García Malvido, José; Arzobispado castrense.
Liste Buján, Marcelino; Canónigo de la Colegiata de A Coruña.
Saavedra Meijomide, Ángel; Párroco Emérito de Marín.
Taboada Vázquez, Rafael; Abad de la Colegiata de A Coruña.

BODAS DE ORO (ORDENADOS EN 1959):

Caamaño Ferreiro, Manuel; Párroco de Fruime (Lousame).
Calvelo Sánchez, Eusebio; Párroco de Ardaña (Carballo).
Castiñeira Canosa, Lorenzo; Profesor de Instituto jubilado.
Collazo Porto, Manuel; Párroco de Romai (Portas).
Doval Abad, Gerardo; Párroco de Grixalba (Sobrado dos Monxes).
España Gamallo, Manuel; Canónigo de la Colegiata de A Coruña.
Fernández Iglesias, Manuel; Párroco de Araño (Rianxo).
Ferreiro García, José; Párroco de O Burgo (A Coruña).
Ferro Roel, José Ignacio; Adscrito a Oza (A Coruña).
Filgueiras Pita, Agustín; Adscrito a Ntra. Sra. de Fátima (A Coruña).
González Raposo, Benito; Delegado de Ecumenismo.
Lojo Aller, Emilio; Párroco de San Juan Apóstol (Santiago).

López Calo, Manuel; Párroco de Cabanas.
López Fernández, Jesús; Jubilado.
Maroño Pena, Víctor B.; Vicario General y Párroco de Ordes.
Martínez Riveiro, Manuel; Vicario parroquial de Fátima (A Coruña).
Mayo Brenlla, Jesús; Párroco de Vea (A Estrada).
Mazaira Salgado, Luis Ángel; Jubilado, ex – Delegado episcopal de Pastoral de la Salud.
Miramontes Vidal, Santiago; Párroco de Montaos (Ordes).
Moscoso Sabel, Alejandro; Párroco de Bastavales (Brión).
Otero Outes, José Antonio; Párroco de Ntra. Sra. Del Pilar (A Coruña).
Ramos Barreiro, Faustino; Párroco de Maniños (Fene).
Rey Lapido, Severino Ramón; Párroco de Mourente (Pontevedra).
Romero Iglesias, Antonio; Párroco de Buxán (Val do Dubra).
Rumbo Longueira, Andrés; Párroco de Cabovilano (Laracha).
Villaverde Villaverde, Mario; Párroco de Xaviña (Carmariñas).

BODAS DE PLATA (ORDENADOS EN 1984):

Mira García-Gutiérrez, Javier; Prelatura del Opus Dei (A Coruña).

COMISARÍA DE TIERRA SANTA

COLECTA PONTIFICIA «PRO TERRA SANCTA» VIERNES SANTO 2008

Parroquia	Titular	Cantidad
Abalo	San Mamede	49,79 €
Almeiras	San Xulián	80,00 €
Antes	San Cosme	22,00 €
Ardán	Santa María	50,00 €
Ardemil	San Pedro	20,50 €
Ares	San José	314,00 €
Argalo	Santa María	176,61 €
Armental	San Martiño.....vs. Mezonzo	
Armentón	San Pedro	17,00 €
Artes	San Xorxe	30,00 €
Artes	San Xorxe	30,00 €
Arzua	Santiago	141,91 €
Barbeito	Div. Salvador.....vs. Mezonzo	
Barrañán	San Xulián	5,00 €
Bazar	San Mamed	42,20 €
Berdillo	San Lourenzo	30,00 €
Berdillo	San Lourenzo	30,00 €
Bordons	San Pedro (2007-2008)	162,00 €
Branza	Santa Leocadia	70,00 €

Bueu	San Martiño	100,00 €
Bugallido-A Maia	San Pedro	150,00 €
Buño	San Esteban	36,00 €
Burres	San Vicente	10,00 €
Buscás	San Paio	18,00 €
Caamaño	Santa María	100,00 €
Cacheiras-Ons	San Simón	310,00 €
Caldas	Santo Tomé Becket	63,00 €
Caldas	Santa María	43,00 €
Callobre	San Martiño	23,27 €
Calvos de Sobrecamiño	San Martiño	10,00 €
Camariñas	San Xorxe	75,00 €
Cambre	San Martiño	100,00 €
Camelle	Divino Espírito Santo	70,00 €
Caritel	Santa María	30,89 €
Carril	Santiago	70,00 €
Castelo	Santiago	50,00 €
Castrelo	Santa Mariña	40,00 €
Castrelo	Santa Cruz	22,30 €
Catoira	San Miguel	31,25 €
Cea	San Pedro	40,00 €
Cee	Ntra. Sra. da Xunqueira	157,29 €
Cerceda	San Martiño	100,00 €
César (Caldas)	San Clemente	23,00 €
Chamín	Santa Eulalia	8,00 €
Codeseda	San Xorxe	300,00 €
Coiro	San Xulián	15,00 €
Corcubión	San Marcos	194,34 €
Cornazo	San Pedro	60,00 €
Corrubedo	Santa María	200,00 €
Coruña	San Pablo	1.237,00 €
Coruña	San Fernando de Feans	38,00 €

Coruña	Santa Gema	130,00 €
Coruña	San Juan Bautista	76,00 €
Coruña	San Pedro Mezonzo	528,17 €
Coruña	Divina Pastora	500,00 €
Coruña	San Pío X y San Roque	418,50 €
Coruña	San Rosendo	125,00 €
Coruña	Los Rosales	145,00 €
Coruña	Ntra. Sra del Carmen	250,00 €
Coruña	Resurrección del Señor	73,05 €
Coruña	Santo Tomás Apóstol	244,00 €
Coruña	Ntra. Sra. de Fátima	420,00 €
Coruña	San Vicente de Elviña	13,50 €
Coruña	La Milagrosa	516,68 €
Coruña	María Auxiliadora	300,00 €
Coruña	San Jorge	268,56 €
Coruña	San Benito	49,04 €
Coruña	Santa Lucía	700,00 €
Coruña	San Pedro de Visma	17,87 €
Coruña	Santa María y Santiago	215,00 €
Coruña	Santos Ángeles	170,00 €
Costa	San Miguel	94,37 €
Culleredo	San Esteban	111,00 €
Cuntis	Santa María	160,00 €
Dimo	San Pedro	62,54 €
Dombodan	San Cristobal	15,00 €
Dorrón	San Juan (2007-2008)	124,00 €
Enfesta	San Cristobal	7,42 €
Erboedo	Santa María.....vs. Coiro	
Esternande	Santa María	10,55 €
Forcarei	San Martiño	50,00 €
Iñas	San Xorxe	150,00 €
Isorna	Santa María	50,00 €

Laiño	San Juan	100,00 €
Lamas	San Breixo	39,81 €
Laraño	San Martiño	74,22 €
Lardeiros	San Xulián	50,00 €
Larín	San Esteban	70,00 €
Laxe-Atalaia	Santa María	100,00 €
Leiloio	Santa María	46,00 €
Leira	Santa María	13,50 €
Leroño	Santa María	184,41 €
Lestón	San Martiño.....vs. Larín	
Logrosa	Santa Baia	61,00 €
Lonzar	Santa María	50,00 €
Louro-Cordeiro	Santa Columba	110,00 €
Lubre	Santa Eulalia vs. Ares	
Malpica	San Xulián	60,00 €
Marín	Santa María del Puerto	520,00 €
Matalobos	Santa Baia	78,00 €
Medín	San Esteban	10,00 €
Mezozzo	Santa María	300,00 €
Millerada	San Mamed	50,00 €
Moaña	San Martiño	75,00 €
Moar	Santa Baia	15,00 €
Montaos	Santa Cruz	88,84 €
Moreira	San Miguel	55,28 €
Mosteiron	San Nicolás... ..vs. Osedo	
Negreira	San Xulian	116,00 €
Noal-Porto do Son	San Vicente	200,00 €
Noia	San Martiño	150,00 €
Obre	Santa Mariña	21,00 €
Oins	San Cosme	20,00 €
Oleiros-Ribeira	San Martiño	32,00 €
Olveira-Ribeira	Santa María	44,80 €

Ons (Barcala)	Santa María	80,38 €
Ordes	Santa María	152,93 €
Orro	Divino Salvador	31,44 €
Osedo	San Xulián	137,40 €
Padreiro	Div. Salvador	21,40 €
Padriñan	San Ginés de	840,78 €
Palmeira	San Pedro	55,00 €
Pantiñobre	San Esteban	40,08 €
Pereira	Santa Baiavs. Montaos	
Pobra do Deán	Santiago	257,94 €
Poio	San Salvador	90,00 €
Ponte do Porto	San Pedro	25,00 €
Pontecaldelas	Santa Baia	104,80 €
Pontevedra	San Bartolomé	420,00 €
Pontevedra	Santa María Mayor	385,00 €
Pontevedra	San José	555,87 €
Pontevedra	Virgen del Camino	215,00 €
Pontevedra	Lerez-Divino Salvador	60,00 €
Queiruga	San Esteban	100,00 €
Redonda	San Pedrovs. Corcubión	
Ribeira	Santa Uxia	100,00 €
Rubians	Santa María	45,00 €
Rubín	Santa María	62,59 €
Sabardes-O Freixo	San Juan	10,24 €
Sacos	Santa María	30,00 €
Sacos	San Xorxe	25,00 €
Sales	San Fiz	18,00 €
Salgueiros	San Pedro	30,00 €
Santa Comba	San Pedro	407,80 €
Santiago	San Pedro	165,00 €
Santiago	San Miguel dos Agros	162,70 €
Santiago	San Cayetano	100,00 €

Santiago	Vidán- Div. Salvador	51,24 €
Santiago	San Fernando	495,00 €
Santiago	Santa Susana	190,00 €
Santiago	San Miguel	250,00 €
Santiago	Ntra. Sra. de Fátima	70,00 €
Santiago	Santa Susana-El Pilar	190,00 €
Santiago	San Juan Apóstol	75,00 €
Santiago	La Peregrina	30,00 €
Seixo-Marín	Ntra. Sra. del Carmen	245,00 €
Serres	San Juan (2007-2008)	340,00 €
Sésamo	San Martiño	27,00 €
Soandres	San Pedro	30,00 €
Taboadelo	Santiago	28,00 €
Tomeza	San Pedro	60,00 €
Touro	San Juan	55,00 €
Tourón	Santa María	50,00 €
Turces	Santa María.....vs. Dombodan	
Urdilde	Santa María	302,53 €
Vilabade	San Cipriano...vs. Xesteda	
Vilamaior	Santa María	19,40 €
Vilariño	San Adrián	10,00 €
Vilasantar	Santiago.....vs. Mezonzo	
Xesteda	Santa Columba	100,00 €
Xil	Santa Baia	33,31 €
Xuntans	San Martiño	73,88 €
Sin identificar		72,00 €
Sin identificar		110,00 €
Sin identificar		105,00 €
Sin identificar		100,00 €
Sin identificar		100,00 €

TOTAL**21.668,17 €**

COMUNIDADES RELIGIOSAS

RR. MM. Agustinas Recoletas (Betanzos)	100,00 €
RR. MM. Agustinas Recoletas (Vilagarcía)	100,00 €
RR. MM. Benedictinas (Santiago)	2.000,00 €
RR. MM. Clarisas (La Coruña)	100,00 €
RR. MM. Clarisas (Pontevedra)	605,00 €
RR. MM. Clarisas (Santiago)	300,00 €
RR.MM. Carmelitas Descalzas (Santiago)	1.150,00 €
RR. MM. Carmelitas Descalzas (La Coruña)	500,00 €
RR. MM. Mercedarias Descalzas (Santiago)	500,00 €
RR. Compañía de María (La Coruña)	106,00 €
RR. Siervas de María (La Coruña)	260,00 €
RR. María Inmaculada (La Coruña)	50,00 €
Hntas. Ancianos Desamparados (Pontevedra)	70,00 €
Hntas. Ancianos Desamparados (Caldas de Reis)	100,00 €
RR. San José de Cluny (Santiago)	100,00 €
Concepcionistas de la Enseñanza (Santiago)	200,00 €
Franciscanas Madre Divino Pastor (Santiago)	100,00 €
Franciscanas Madre Divino Pastor (Vilagarcía)	260,00 €
PP. Jesuitas (Santiago)	420,00 €
PP. Redentoristas (La Coruña)	253,00 €
PP. Franciscanos (Santiago)	637,99 €
PP. Franciscanos (Pontevedra)	893,19 €
PP. Franciscanos (Coruña - Parroquia)	205,00 €
PP. Franciscanos (Louro)	90,00 €
PP. Franciscanos (Louro - Parroquia)	170,00 €
PP. Franciscanos (Noya)	250,00 €
Orden Franciscana Seglar (La Coruña)	75,00 €
Colegio «Calvo Sotelo» (La Coruña)	91,00 €
Colegio «Grande Obra de Atocha» (La Coruña)	105,00 €

Cofradía Santo Sepulcro (Marín)	200,00 €
S. A. M. I. Catedral de Santiago	756,45 €
Donativos varios anónimos	1.589,55 €
TOTAL	12.337,18 €

COLECTA «PRO LOCIS SANCTIS» 2007

PARROQUIAS	21.668,17 €
COMUNIDADES RELIGIOSAS	12.337,18 €
TOTAL COLECTA 2008.....	34.005,35 €

* * * * *
* * *
*

DELEGACIÓN DE MANOS UNIDAS

RESUMEN DE LA CAMPAÑA XLIX (2008)

VICARÍA DE A CORUÑA

ARCIPRESTAZGO ABEGONDO	1641.56
ARCIPRESTAZGO ALVEDRO	7274.49
ARCIPRESTAZGO BERGANTIÑOS	1707.00
ARCIPRESTAZGO BEZOUÇOS	5593.85
ARCIPRESTAZGO CERVEIRO	3444.05
ARCIPRESTAZGO LARACHA	14979.09
ARCIPRESTAZGO PRUZOS	1845.25
ARCIPRESTAZGO SEAIA	2573.27
ARCIPRESTAZGO XANROZO	2516.95
TOTAL ARCIPRESTAZGOS	41575.51
ARCIPRESTAZGOS CIUDAD A CORUÑA	53297.63
IGLESIAS Y CAPILLAS NO PARROQUIALES	23621.87
RECAUDACION TOTAL VICARÍA DE A CORUÑA	118495.01

ARCIPRESTAZGO DE ABEGONDO	1641.56
ABEGONDO	67.66
BEIRA	77.20
BIBRES	720.00
CAÑAS	11.75
CERNEDA	106.55
CRENDES	52.93
MABEGONDO	151.10
MEANGOS	52.40
MONTOUTO	62.30
ORTO	10.58
PALEO	158.22
PRESEDO	54.15
QUEMBRE	30.50
SARANDONS	50.00
VIZOÑO	36.22
ARCIPRESTAZGO DE ALVEDRO	7274.49
ALMEIRAS	800.00
ALTAMIRA	42.05
ANCEIS	51.43
CAMBRE-BREXO	4000.00
CASTELO	128.00
CULLEREDO	460.60
IÑAS	220.00
NOS	350.99
O BURGO	550.00
SESAMO	136.00
SIGRAS	235.42
VILABOA-RUTIS	300.00
ARCIPRESTAZGO DE BERGANTIÑOS	1707.00
AGUALADA	85.00

ARTES	152.00
BERDILLO	186.00
CASTRO-CORISTANCO	245.00
CEREO-VALENZA-VERDES	265.00
COUSO	52.00
FERREIRA	20.00
GOIANS	20.00
LEMA	30.00
LEMAIO	35.00
OCA	55.00
OZA	25.00
RUS-ANXERIZ	300.00
SISAMO	25.00
TRABA	120.00
VILELA	35.00
XAVIÑA	57.00

ARCIPRESTAZGO DE BEZOUÇOS 5593.85

ARES	1013.47
BARALLOBRE	186.11
CABANA-EIRINES-SALTO	262.30
CAMOUCO	184.23
CERVAS	307.07
FENE	546.38
LUBRE	84.04
MANIÑOS	172.05
MEHA-MUGARDOS	1085.35
PERLIO	652.85
PORTO-LARAXE	225.00
SILLOBRE-RIGOELA	715.00
SOASERRA	160.00

ARCIPRESTAZGO DE CERVEIRO	3444.05
BABIO-ROIS-BRIBES	845.00
BERGONDO-MORUXO	385.60
DEXO	297.00
DORNEDA	110.00
LIANS	381.50
LORBE	85.00
MEIRAS	62.25
OSEDO-MOSTEIRON	321.70
OUCES	250.00
SERANTES	90.00
SOÑEIRO-LUBRE	571.00
VIXOY	45.00

ARCIPRESTAZGO DE LARACHA	14979.09
CAION	573.46
COIRO-ERBOEDO	56.00
GOLMAR-SOUTULLO	402.00
LARÍN	250.00
LENDO	130.73
LESTON	300.00
LOUREDA	285.00
MONTEAGUDO	110.00
MONTEMAIOR	425.00
NOICELA	516.89
PASTORIZA	11400.53
SOANDRES	115.00
SORRIZO	30.00
TORAS	232.15
VILAÑO	152.33

ARCIPRESTAZGO DE PRUZOS	1845.25
ANDRADE	43.53

CASTRO	30.00
DOROÑA	42.43
GRANDAL	19.32
MONFERO	150.00
PONTEDEUME	1020.00
VERINS	224.19
VILAR	49.78
VIÑAS	266.00

ARCIPRESTAZGO DE SEAIA 2573.27

ANLLONS	136.41
BRANTUAS	130.00
BUÑO	150.00
CAMBRE	110.00
CORME	339.59
COSPINDO	840.00
GRAÑA	190.00
LEILOIO	210.00
LONGUEIRON	65.00
PAZOS	196.75
TALLO	85.52
TELLA	120.00

ARCIPRESTAZGO DE XANROZO 2516.95

BETANZOS - SANTIAGO	763.57
BETANZOS - SANTA MARÍA	177.55
COIROS-LESA	43.96
COLLANTRES	156.43
LIMIÑON	34.50
MONDOI-PORZOMILLOS	25.77
MUNIFERRAL	44.65
PIADELA	469.44
REQUIAN	316.08

TIOBRE-LIOBRE	425
TRASANQUELOS-FILGUEIRA	60

**PARROQUIAS DE LA CIUDAD
DE A CORUÑA**

53297.63

A RESURRECCIÓN DO SEÑOR	952.62
DIVINA PASTORA	4375.00
LA MILAGROSA	1057.42
LOS ROSALES	598.63
MARÍA AUXILIADORA	870.00
N ^a . SRA. DEL CARMEN	1100.00
N ^a . SRA. DE FÁTIMA	900.00
SAN ANTONIO	1000.00
SAN BENITO	83.42
SAN CRISTOBAL DAS VIÑAS	100.00
SAN FRANCISCO DE ASIS	861.00
SAN FRANCISCO JAVIER	400.00
SAN JORGE	2683.07
SAN JOSÉ	301.00
SAN JUAN BAUTISTA	1239.17
SAN LUIS GONZAGA	598.00
SAN MIGUEL ARCÁNGEL	293.00
SAN NICOLÁS	1257.00
SAN PABLO	17098.28
SAN PEDRO DE MEZONZO	4479.43
SAN PEDRO DE VISMA	140.00
SAN ROSENDO	1100.00
SAN VICENTE DE ELVIÑA	534.23
SANTA GEMMA	530.00
SANTA LUCÍA	5805.75
SANTA MARGARITA	684.21
SANTA MARÍA DE OZA	680.00
SANTA MARÍA Y SANTIAGO	620.00

SANTA TERESA DE JESÚS	351.00
SANTO TOMÁS	1585.40
SANTOS ÁNGELES	1020.00

IGLESIAS Y CAPILLAS

NO PARROQUIALES	23621.87
CASTRENSE DE SAN ANDRÉS	620.00
CENTRO CALVO SOTELO	430.00
CLARISAS DESCALZAS	35.00
COMPAÑÍA DE JESÚS	4245.80
GRANDE OBRA DE ATOCHA	118.50
HERMANAS AGUSTINAS	144.07
HERMANITAS ANCIANOS DESAMPARADOS	400.00
HIJAS DE MARÍA INMACULADA	48.50
HNAS. DE LA CARIDAD DE SANTA ANA	97.00
HOSPITALARIAS SAGRADO CORAZÓN	300.00
PADRES FRANCISCANOS	70.00
PADRES REDENTORISTAS	1033.00
RELIGIOSAS DE CRISTO SACERDOTE	15000.00
SALESIANOS CALVO SOTELO	680.00
SIERVAS DE MARÍA	350.00
VENERABLE ORDEN TERCERA	50.00

VIDA DIOCESANA

1. FUNERALES POR SACERDOTES FALLECIDOS

El día 20 de enero, el Sr. Arzobispo, al no poder estar presente el día del entierro, presidió la Misa por el eterno descanso de D. Luis Fernández Valledepaz en la parroquia de Santiago del Burgo.

El 31 de enero, Mons. Barrio presidió el Funeral del Rvdo. Sr. D. Eladio González Tuset en la parroquia de san Juan Bautista de Carballo.

2. OCTAVARIO DE ORACIÓN POR LA UNIDAD DE LOS CRISTIANOS

Del 18 al 25 de enero, la Iglesia celebra la Semana de Oración por la Unidad de los Cristianos. Organizadas por la Delegación Diocesana de Ecumenismo, en nuestra diócesis tuvieron lugar los siguientes actos: el día 20, en A Coruña, hubo una Celebración ecuménica en la iglesia parroquial de San Pablo y, a continuación, la conferencia «*La espiritualidad ecuménica*», ofrecida por el P. jesuita Héctor Vall sj, profesor de la Universidad Gregoriana de Roma y Visitador de los Institutos Pontificios Orientales; el día 21, en el Aula Magna del Instituto Teológico Compostelano-San Martín Pinario, el mismo ponente disertó sobre «*Exigencias actuales del ecumenismo a la luz del diálogo católico-ortodoxo*»; a continuación, en la iglesia de San Paio-MM. Benedictinas, tuvo lugar una Celebración ecuménica; y el día 22, en la ciudad de Pontevedra, se realizó la Celebración ecuménica en la iglesia parroquial-basílica de Santa María la Mayor.

3. CONGRESO DE PROFESORES DE ERE DE GALICIA

El día 24 de enero, se celebró el III Congreso de Profesores de Religión Católica de Galicia. Bajo el lema «*La Enseñanza religiosa escolar en la sociedad actual*», se reunieron cerca de 700 profesores/as en el Pazo de Congresos de Galicia, en Santiago de Compostela. El Arzobispo compostelano pronunció una conferencia que versó sobre el tema: «*Educación y Familia*».

4. FESTIVIDAD DE SANTO TOMÁS DE AQUINO

El Excmo. y Rvdm. Sr. Arzobispo de Santiago, D. Julián Barrio Barrio, participó el Día de la festividad de Santo Tomás de Aquino, patrón de la Universidad, en un encuentro con profesores de la Universidad de Santiago de Compostela, en el Instituto Teológico Compostelano. Intervinieron también el Rvdo. Sr. D. Roberto Martínez, delegado diocesano de Pastoral Universitaria y el Prof. Marcelino Agís, de la Facultad de Filosofía. El Sr. Arzobispo disertó sobre el tema: «*Lo que espera la Iglesia de la Universidad*». A continuación, se celebró la Eucaristía con Profesores y Alumnos de la Universidad en la Iglesia del Monasterio de San Paio de Antealtares.

5. DELEGACIÓN DE PASTORAL VOCACIONAL

El Seminario Mayor de Santiago de Compostela acogió los días 31 de enero y 1 de febrero, el XI Cursillo Regional de Pastoral Vocacional que organizan las cinco diócesis gallegas a través de sus delegaciones diocesanas de Pastoral Vocacional. Este año el tema central fue: «*De la Pastoral Juvenil a la Pastoral Vocacional*», y el ponente ha sido Mons. José Ignacio Munilla Aguirre, Obispo de Palencia, que reflexionó sobre tres aspectos: los jóvenes ante el hecho religioso, los jóvenes ante la vocación y las claves formativas para los candidatos a la vida consagrada. Contó también con la presencia de Mons. Manuel

Sánchez Monge, Obispo de Mondoñedo-Ferrol, responsable del tema vocacional en la Provincia Eclesiástica de Santiago.

6. SEMANA DE LA FAMILIA EN PONTEVEDRA

Las parroquias del Arciprestazgo de O Lárez organizaron la «Semana da Familia» del 25 al 31 de enero. Entre las actividades desarrolladas tuvo lugar, el 27 de enero, una Oración-Reflexión sobre la «Defensa de la Vida», a cargo de D. José Ramón Amor Pan, Doctor en Teología Moral, en la Iglesia parroquial de la Virgen del Camino. El día 28, comenzó un ciclo de conferencias. La primera llevó por título «*Cómo afrontar la ancianidad y la dependencia en la familia*» y fue impartida por el Rvdo. Sr. D. Joaquín Campo Freire, sacerdote diplomado en geriatría social. El día 29, la conferencia versó sobre «*La influencia de las nuevas tecnologías en la juventud*» y corrió a cargo de D. Luís María Uriarte Valiente, Fiscal de la Fiscalía Provincial de Pontevedra. La última de ellas, fue pronunciada por D. José Manuel Domínguez Prieto, Doctor en Filosofía y director de la «colección Persona», con el título «*El viaje de la vida*». El día 31 se clausuró esta décima Semana de la Familia, con la Celebración de la Eucaristía en la parroquia de Santa María La Mayor, presidida por el Sr. Arzobispo.

7. CONFIRMACIONES

El día 1 de febrero el Sr. Arzobispo administró el Sacramento de la Confirmación en la parroquia del Divino Espíritu Santo de Camelle; y el día 21, en la parroquia de San Pedro de Bugallido (A Maía).

8. VIDA CONSAGRADA

El día 2 de febrero, Fiesta de la Presentación del Señor, el Sr. Arzobispo presidió la Eucaristía solemne que tuvo lugar en la Catedral de Santiago, con motivo de la Jornada de Vida Consagrada.

9. INSTITUTO «SÁNCHEZ CANTÓN» DE PONTEVEDRA

El día 3 de febrero, el Sr. Arzobispo visitó el Instituto «Sánchez Cantón» de la ciudad de Pontevedra. Allí ofreció una Conferencia sobre los medios audiovisuales a los alumnos del centro.

10. VISITA PASTORAL

El Sr. Arzobispo continúa con la Visita Pastoral al Arciprestazgo de Moraña-Cuntis. Así, el día 4 de febrero estuvo en las parroquias de San Mamed de Amil y San Lorenzo de Moraña; el día 8, en las parroquias de San Mamed de Piñeiro y Santa María de Cuntis, y, también, en el Monasterio de MM Benedictinas de Cuntis; el día 11, en las parroquias de Santa Baia de Portela y San Miguel de Couselo; el día 12, en las parroquias de Santa María de Cosoirado y San Martiño de Gargantás; el día 20, en las parroquias de San Pedro de Rebón y Santa Justa de Moraña.

11. VISITA DEL SECRETARIO DE ESTADO DEL VATICANO

Del 3 al 5 de febrero, el Secretario de Estado del Vaticano, el Emmo. y Rvdmo. Cardenal Sr. D. Tarsicio Bertone realizó una visita a España, invitado por la CEE. Entre los actos que realizó, el día 5 de febrero, pronunció una conferencia con el título «Los Derechos Humanos en el Magisterio de Benedicto XVI», en la sede de la Conferencia Episcopal Española. Asistió a ella, D. Julián Barrio Barrio, Arzobispo de Santiago de Compostela.

12. INSTITUTO TEOLÓGICO COMPOSTELANO

El Instituto Teológico Compostelano, celebró la fiesta de Santo Tomás de Aquino, el día 10 de febrero. Después de la celebración de

la Eucaristía, en la Capilla General del Seminario Menor, que fue presidida por el Sr. Director del Centro. Ilmo. Sr. D. Segundo L. Pérez López, tuvo lugar el Acto Académico en el Aula Magna del Instituto Teológico. El Prof. Dr. D. Guillermo Juan Morado, profesor en el ITC y en el Instituto Teológico San José de Vigo, habló sobre el tema «*Un sabroso saber: el conocimiento de Dios en Santo Tomás*».

13. COMISIÓN EPISCOPAL DE APOSTOLADO SEGLAR

Los días 14 y 15 de febrero, en la Casa de Espiritualidad «Nuestra Señora de la Anunciación» (Madrid), tuvieron lugar las XXIX Jornadas Generales de Apostolado Seglar, bajo el lema «*20 años de la Christifideles laici. Memoria y perspectiva*». Se reunieron los Delegados de Apostolado Seglar de las Diócesis de España, bajo la presidencia del Mons. Barrio, Arzobispo de Santiago y Presidente de la Comisión Episcopal de Apostolado Seglar.

14. CONFERENCIA EPISCOPAL

La Comisión Permanente de la Conferencia Episcopal Española (CEE) ha celebrado su CCXII reunión de los días 17 y 18 de febrero de 2009. En ella tomó parte el Arzobispo Compostelano.

* * * * *
* * *
*

BIBLIOGRAFÍA

GALÁN PITA, PAULA, *El manuscrito de fray Bernardo Foyo y el plano de fray Plácido Caamiña (1768)*, Consorcio de Santiago-Nigratrea, Santiago de Compostela 2007

Fray Bernardo Foyo fue un monje benedictino del monasterio compostelano de San Martín Pinario. Era asturiano de nacimiento y llegó a ser Maestro General de los Benedictinos, cargo al que renunció. Ejerció como archivero y bibliotecario en el cenobio compostelano, en el que falleció en el año 1801. A raíz de la publicación del volumen sobre la Iglesia Compostelana del P. Flórez y, sin duda, para certificar con datos la importancia que tuvieron los hijos de S. Benito en el servicio cultural del santuario jacobeo, escribió esta obra con la que el Consorcio de Santiago y la editorial Nigratrea quisieron enriquecer la bibliografía santiaguista. Acompaña la obra, abundantemente ilustrada, el plano confeccionado por el entonces aspirante a benedictino Antonio Caamiña, que firma con este su nombre de pila y que hoy es conocido como fray Plácido Caamiña, ilustre arquitecto, al que se deben muchas obras barrocas y neoclásicas, porque el monje supo incorporarse a los nuevos vientos artísticos que soplaban en nuestra tierra. El plano de Caamiña recupera todas las edificaciones hechas para el culto antes de la construcción del templo románico actual.

La obra de fray Bernardo, según se anuncia en su título original, se dedica a la silla episcopal compostelana, sus ministros y su Cabildo. Existen de la misma un ejemplar en el Archivo catedralicio, si

bien carece de planimetría, complemento que acompaña, en cambio, a la copia incompleta que se guarda en la Biblioteca Xeral de la Universidad compostelana. Antonio María de la Iglesia hizo una copia parcial y un resumen del resto del contenido. Ahora la investigadora Paula Pita Galán ha llevado a cabo la tarea de situación del manuscrito del P. Foyo, lo ha transcrito y nos ofrece como complemento el texto fotostático del original que está depositado en el Archivo catedralicio. El Deán de la Catedral, D. José María Díaz, y el profesor universitario D. Miguel Taín Guzmán, en la presentación y en el prólogo, respectivamente, nos ofrecen su juicio acerca de la publicación. Del Deán y Archivero son estas palabras: «la edición de Pita Galán resulta rigurosa, y sus estudios introductorios acusan una sorprendente madurez». Y el Sr. Taín escribe que el estudio «es definitivo en lo que se refiere a los contenidos del manuscrito y de consulta recomendable a todos aquellos que quieran conocer mejor la historia de nuestra ciudad».

Paula Pita encuadra en su tiempo la obra de fray Bernardo Foyo, que da a conocer su trabajo veinte años después de que el presbítero D. Antonio de Rioboó y Seixas publicara su «Análisis histórico-cronológico de la primitiva erección, progresos y diversas reedificaciones de la santa iglesia de Santiago». Vienen a ser ambas obras dos aportaciones tempranas a la historia del Arte en Santiago de Compostela. La autora está convencida de que Foyo ni era historiador profesional, ni estaba adscrito al movimiento ilustrado de su tiempo, si bien era hombre «leído». Pero estas cualidades negativas no merman nada la importancia de su trabajo. El objetivo que se proponía el monje lo deja bien claro él mismo: redimir el error o la mala voluntad de otros, dejar bien claro que los Benedictinos fueron los primeros en consagrarse al culto de Santiago en su santuario, y rehacer la historia de aquellos clérigos que sirvieron al sepulcro apostólico.

La historia se inicia con el descubrimiento del mausoleo en tiempos del rey Alfonso II el Casto, a quien atribuían la construcción de tres iglesias, que como afirma, Foyo, era una sola con tres altares.

Defiende su tesis con sólidos argumentos y nos da a conocer privilegios y edificios religiosos y asistenciales que el santuario apostólico trajo consigo. Para los benedictinos, que en número de doce se ocupaban del culto santiaguista, se construyó un monasterio, al que siguieron el de San Paio y el de San Martín. Con el traslado de la sede episcopal iriense al *Locus Sancti Iacobi*, en 1095, se procede a la organización del clero diocesano que daría lugar a la institución del Cabildo, que compartiría el culto oficial con los monjes de la Orden Benedictina; pero deja bien sentado que éstos, sus hermanos de regla, fueron los principales cuidadores entre el siglo IX y el XII, centuria ésta en la que descuella la figura de Gelmírez, el prelado potenciador de la sede apostólica. Como es lógico, no se olvida Foyo de los problemas de la alternancia del clero secular y el regular y de la solución pactada en la Concordia de San Paio.

Se trata de una historia escrita con pasión, cualidad que no merma en nada el rigor del relato. Y no deja de tener sus líneas de humor que satisface las curiosidades del lector de nuestros días. Por ejemplo, se nos informa de la preparación de los lugares en los que los clérigos pudieran hacer penitencia por sus pecados. También de la diferencia que existía entre el comedor común, a la que Gelmírez puso remedio con sus disposiciones para la igualdad. Al Abad benedictino se le otorgó un cardenalato en la Catedral de Santiago, distinción que tenía una doble finalidad: reconocer la meritoria tradición benedictina en el culto y ayudar económicamente a los monjes con las rentas procedentes de la plaza de cardenal.

La obra de Foyo, según afirma Pita en las conclusiones de su libro, tuvo una motivación histórica y no fue sólo movida por la nostalgia de lores pasados, sino requerida por la decisión de los Benedictinos de hacer frente a la política del rey Carlos III adversa a las órdenes Religiosas como si resultaran inútiles para la sociedad. Escribe Pita que los hijos de San Benito quisieron demostrar sus aportaciones culturales, haciendo la historia particular de cada uno de sus cenobios. A fray Bernardo de Foyo le correspondió hacer la obra que

demostraba los servicios del monasterio de San Martín Pinario. Decisión de los monjes de S. Benito que Pita considera novedosa, porque, después de la publicación de la «Crónica General» de Yepes, nadie se había ocupado de historiar cada una de las fundaciones, y asequible por lo bien dotados que estaban los archivos y bibliotecas monásticas. El valor de la memoria escrita por Foyo con su complemento planimétrico, obra del ilustrador Caamiña, nos permite hacernos una idea de la catedral y de la ciudad de Santiago en el tiempo que abarca el «Ensayo», los siglos IX-XII. Desde entonces se han publicado muchos trabajos que ofrecen un panorama más amplio, y, por otra parte, se conoce mejor el prerrománico asturiano, del que Caamiña no tenía noticia.

J.P.L.

CASTRO MIRAMONTES, FRANCISCO J., *Todo comenzó en Galilea.*
Diario de un peregrino a Tierra Santa, San Pablo,
Madrid 2008

El fecundo escritor que es fray Francisco Javier Castro Miramontes, actualmente Padre Guardián de la Fraternidad Franciscana de Santiago de Compostela, acaba de sacar a la luz un nuevo libro, en este caso resumen de sus impresiones durante la peregrinación a Tierra Santa. No se ha propuesto escribir una guía de la tierra de Jesús. Las hay muy completas y llevan algunas la firma de religiosos franciscanos, como son los casos de las publicadas por Meistermann y Baldi.

Su objetivo, perfectamente alcanzado, fue el de dar, para provecho propio y de los lectores, perennidad a los sentimientos que el contacto con lugares tan significativos para un cristiano produce en el corazón de quien peregrina con fe a los pueblos en los que el Hijo de Dios nos dejó la huella de su paso, caracterizada por su amor. Pero, como el impacto de los templos y monumentos que recuerdan la peregrinación terrena de Cristo están ahí, el autor no ha podido menos de darnos datos acerca de cada uno de ellos.

Para título de su libro eligió fray Francisco Castro unas palabras de San Pedro en la casa del centurión Cornelio, que recogió el autor de los Hechos de los Apóstoles en el capítulo 10º. Y por Galilea se inició esta peregrinación que, como tal, era para todos los miembros del grupo un «camino interior»; así la califica la prologuista del libro, María del Pilar Astro Gigirey. Y esta peregrinación comienza y termina en Santiago de Compostela, como la de Francisco de Asís, que vino a la urbe jacobea y visitó los escenarios evangélicos en Palestina, con la particularidad de que su hijo espiritual, fray Francisco J. Castro tuvo la oportunidad de dar rienda suelta a sus impresiones palestineses cerca del sepulcro del primero de los Apóstoles que dio la vida por Cristo.

Fue el mismo Francisco de Asís quien marcó la ruta hacia Tierra Santa a sus seguidores, en el siglo XIII. En la siguiente centuria, en

el año 1342, se estableció la Custodia Franciscana de los Santos Lugares y desde entonces los franciscanos escribieron bellas páginas de la historia de todos los lugares con relevancia bíblica. Algunos de entre ellos contribuyeron con sus trabajos en excavaciones y en publicaciones a reforzar la innegable historicidad de los que nos refiere el Nuevo Testamento, todo un conjunto de sitios a los que podríamos extender el nombre de «poblado evangélico», que corresponde preferentemente a la recuperación de los vestigios de la localidad de Nazaret en tiempos de Jesús, como nos lo recuerda fray Francisco Castro Miramontes.

En su recorrido por Palestina el autor nos recuerda a su Fundador, evocando el himno de las criaturas; a Santa Teresa de Jesús y a San Juan de la Cruz en el monte Carmelo; y a María Magdalena, en sus importantes acciones de acompañamiento de Jesús en la agonía del Calvario y de Nuestra Señora tras el sacrificio redentor de su Hijo.

Como epílogo de esta historia aparecen en el libro de fray Francisco Javier testimonios edificantes de personas que formaron parte del grupo, declaraciones demostrativas del impacto que los Santos Lugares producen en quienes los visitan con fe y con el ánimo de respaldarla con la vivencia de hechos históricos en los escenarios mismos en los que se produjeron. Excelente colofón para una valiosa publicación.

J.P.L.

* * * * *
* * *
*

SUMARIO

CONFERENCIA EPISCOPAL ESPAÑOLA

Subcomisión Episcopal para la Familia y defensa de la vida	167

PROVINCIA ECLESIASTICA DE SANTIAGO

Nota de los Obispos de la provincia eclesiástica ante las próximas elecciones al Parlamento de Galicia	176
TEXTO CASTELLANO	176
TEXTO GALLEGO	179

ARZOBISPO

1. Carta Pastoral en la VIII Jornada por la vida	182
TEXTO CASTELLANO	182
TEXTO GALLEGO	186
2. Carta Pastoral en el día del Seminario	189
TEXTO CASTELLANO	189
TEXTO GALLEGO	193

VICARÍA XERAL

1. Elenco	
2. Anexo proveniente da administración de Xustiza para o matrimonio civil	246

CANCILLERÍA

3. Sacerdote fallecido	248

DELEGACIÓN DIOCESANA DE MEDIOS DE COMUNICACIÓN SOCIAL

Asamblea Nacional de Delegados Diocesanos	249

DELEGACIÓN PARA EL CLERO

1. Próximas convocatorias para el Clero Diocesano	252
2. Lista de sacerdotes que celebran sus bodas de Diamante, Oro y Plata Sacerdotales en 2009	254

COMISARÍA DE TIERRA SANTA

Colecta Pontificia «Pro Terra Sancta» Viernes Santo	256

DELEGACIÓN DE «MANOS UNIDAS»

Resumen de la Campaña XLIX (2008) Vicaría de A Coruña	264

VIDA DIOCESANA

1. Funerales por sacerdotes fallecidos	271
2. Octavario de oración por la unidad de los cristianos	271
3. Congreso de profesores de ERE de Galicia	272
4. Festividad de santo Tomás de Aquino	272
5. Delegación de Pastoral Vocacional	272
6. Semana de la Familia en Pontevedra	273
7. Confirmaciones	273
8. Vida Consagrada	273

9. Instituto «Sánchez Cantón»	274
10. Visita Pastoral	274
11. Visita del Secretario de Estado del Vaticano	274
12. Instituto Teológico Compostelano	274
13. Comisión Episcopal de Apostolado Seglar	275
14. Conferencia Episcopal	275

BIBLIOGRAFÍA

GALÁN PITA, PAULA, <i>El manuscrito de fray Bernardo Foyo y el plano de fray Plácido Caamiña (1768)</i> , Consorcio de Santiago-Nigratrea, Santiago de Compostela 2007	276
CASTRO MIRAMONTES, FRANCISCO J., <i>Todo comenzó en Galilea. Diario de un peregrino a Tierra Santa</i> . San Pablo, Madrid 2008.....	280